DÜNYANIN EN YÜKSEK SAATİ
VACHERON
&
CONSTANTIN
CENEVRE
Satış yeri:
Eminönü meydanı ARLON Mağazası

Cumhuriyet

20 nci yıl sayı: 6844
İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul — Posta kutusu: Istanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298 İdare ve Matbaa kısmı: 21299-24290
Cuma 3 Eylûl 1943

PEARL BUCK — ÖMER RIZA
CANAVAR
TOHUMU
Son yılların bütün dünyaca meşhur romanı tanesi 200, cildli 250 kuruş
AHMED HALİD KİTABEVİ

İDARE

Avrupa Kalesine Taarruz Yakınlaştı

Müttefiklerin yakında bir kaç noktadan taarruza geçecekleri umuluyor - Italyayı istilâ hazırlıkları son günlerde çok arttı

İnönü Ankarada

Avrupanın mukadderatı

Hiçbir harbde bu harbdeki kadar büyük hesab yanlışları yapılmış olamaz; bu harbdeki hesab yanlışlarından da hiç birisi şark cephesi etrafında yürütülen tahminler kadar aykırı ve bozuk çıkmamıştır.

İki yıl önce, Alman ordusu Rus topraklarına derinlemesine daldığı sıralarda, bu işin altı haftadan fazla sürmiyeceğini iddia edenlerin sayısı başlıbaşına bir ordu kuracak derecede kabarıktı. Aradan üç ay, dört ay geçtiği halde yukarıki tahmin doğru çıkmayınca, başka bir iddiacılar ordusu peyda oldu: Almanya, kıştan önce şark seferini tamamlıyamazsa gelecek sene harbi kaybeder, çünkü Müttefikler vakit kazanıyor ve bir çıkarma yapmağa hazırlanıyorlar deniyordu.

Aradan bir yıl geçtiği zaman bu iddianın da öteki kadar hesabsız ve temelsiz olduğu anlaşılıverdi. Rusyanın bütün ısrarlarına rağmen ikinci cephe açılamıyordu ve Almanya, şark cephesinde birinci yıl tamamlıyamadığı taarruzuna devam edebilmek için bütün imkânlara malikti.

Bu senenin başlangıcında, oldukça başarılı bir kış muharebesi veren Sovyet ordusunun yaza kadar zayıf düşeceğine ve ikinci cephe gene açılmazsa şark cephesinde Almanların artık ezici bir üstünlük kazanacağına inananlar çoktu. Fakat işte koca bir yaz daha geçtiği halde ne ikinci cephe açıldı, ne de Almanlar şarkta ezici bir üstünlük kazanabildiler. Sanki talih iddiacı ordularile alay etmek istiyormuş gibi bu sefer de dünyayı beklenmiyen bir vaziyetle karşılaştırdı: İki yıldır Alman ordusuna karşı tekbaşına dayanan Sovyet Rusya, şimdi gene tekbaşına o orduyu tehlikeli bir baskı altında itiyor yıpratıyor ve yoruyor.

Bu vaziyetin mutlaka Almanların askerlikçe acze düşmelerinden ileri geldiğini kabul etmek vakıâ güçtür. Garbda Müttefiklerin ergeç bir ikinci cephe açmağa kalkacaklarını tahmin eden Alman yüksek komutası, iki yıldır kuvvetlerini tasarrufla kullanmağa dikkat ediyor. Bu kuvvet tasarrufunun Almanlar hesabına iyi mi yoksa kötü mü olduğunu şimdiden kestirmek -tasarrufun gayesi olan Avrupa çarpışması henüz yapılmadığına göre- imkânsızdır. Geçen sene Almanlar şarka bütün güçlerile saldırabilselerdi acaba stratejik hedeflerine ulaşabilecekler miydi? Garbda yeter derecede müdafaa kuvveti bulunmadığını sezen Anglo-Saksonlar, üstelik Almanları da şarkta ilerler görünce ikinci cepheyi gene açmıyacaklar mıydı? Bunlar öyle mevzular ki, münakaşası ancak harb bittikten sonra, muhtelif cephelerde vazife almış mütehassıs askerler tarafından yapılabilecektir. Her ne olursa olsun, şark cephesinde bu seneki durum, yakın zamanlara kadar tahmin edildiğinin benzeri değil, belki tersidir.

Bu şartlar altında Ruslarla daha sıkı bir politika ahengi kurmak uğrunda Anglo - Saksonlar tarafından bir gayret harcanacağına şüphe edilemez. Quebec konferansının devamı sıralarında yakından hissedilen bu gayret şimdi artık bütün bütün kendini gösteriyor. Rus Hariciye Komiser muavini Maiski ile Londrada yapılan konuşmaların, bir üçler konferansı hazırlaması beklenebilir. Politika beraberliğinin ağırlık noktası, Avrupaya verilecek nizamın esasları üzerinde anlaşmak, açık türkçesile Avrupanın nasıl idare edileceğini meydana koymaktır.

NADİR NADİ

(Arkası sahife 3, sütun 4 te)

Reisicumhurumuz

Dün sabah Ankaraya muvasalât ederek garda karşılandılar

Ziraat Vekilimiz Dr. Şevket Raşid Hatiboğlu

Ankara 2 (a.a.) — Reisicumhur İsmet İnönü ve Bayan İnönü bugün saat 11,30 da Ankaraya dönmüşlerdir.

Millî Şef Ankara garında Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Renda, Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak, Vekiller, Cumhuriyet Halk Partisi Genelsekreteri Memduh Şevket Esendal, Parti Umumî idare heyeti azaları, Parti grup ve Parti Müstakil grup reis vekilleri, meb'uslar, Genelkurmay, Millî Müdafaa Vekâleti ileri gelenleri, vekâletler müsteşarları, umum müdürleri, Ankara Vali ve Belediye Reisi Tandoğan, Ankara garnizon ve merkez komutanları, Emniyet müdürü tarafından selâmlanmıştır.

Ziraat Vekilinin geniş tetkikleri

Dr. Şevket Raşid Hatiboğlu, bu sene mahsul iyi olmakla beraber memlekette yapılacak daha pek çok işlerimiz bulunduğunu söyledi

Ziraat Vekili Şevket Raşid Hatiboğlu dün sabah Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdarı ziyaret etmiş, öğleden sonra İstanbul Ziraat müdürlüğünde meşgul olmuş, İstanbul Orman Başmüdürlüğünde orman mukataa işleri ve orman işletme revir işleri hakkında alâkadar memurlardan izahat almış ve direktifler vermiştir. Ziraat Vekilimiz kendisile görüşen bir muharririmizin suallerine şu cevabları vermiştir:

«— Burada Vekâletimize bağlı müesseselerimizle meşgulüm. Dört, beş gün daha meşgul olduktan sonra Ankaraya döneceğim. Halkalı Ziraat mektebini gezdim. Burasını gene ziraat orta mekteb halinde bırakacağız. Hemen hemen Yeşilköy istasyonuna kadar olan geniş sahayı da mektebe vererek zer'iyat bakımından ihtiyacı olan araziyi temin ettik. Burası çocuklar için tatbikat, mekteb için de istihsal yeri olacaktır. Maksadımız ziraatçiyi çalıştırarak yetiştirmektir.

Orman Fakültesini gezdim. Buradaki Orman İşletmesi Fakülte için tatbikat işletmesi şekline konularak gençler için staj mahalli olacaktır.

Önümüzdeki ay, bir orman reviri burada faaliyete geçecektir. Gebzede teknik bahçıvan okulu açıyoruz. Mektebin yerini tayin ettik. Bu yıl içinde faaliyete

(Arkası sahife 3, sütun 5 te)

Üçler konferansı

Eden - Molotof - Winant mülâkatından sonra üç hükûmet şefinin buluşarak müzakerelerde bulunmaları muhtemel

Mr. Churchill, Roosevelt ve Kanada Başvekili Mackenzie King'le birlikte gazetecilerle görüşürlerken

Berne 2 (a.a.).— Londradan gelen son haberlere göre Büyük Britanya, Birleşik Amerika ve Sovyet Rusya arasında bir konferans yapılması için yapılan hazırlıklar sona ermiştir.

Eden, Molotof, büyük elçi Winant ve yahud Harry Hopkins pek yakında Londra, Moskova veyahud Kahirede birleşecekler ve âcil meseleleri tetkik edeceklerdir.

Hayatî ehemmiyeti haiz meseleler bundan sonra Roosevelt ile Churchill arasında müzakere edilecektir.

Churchill - Roosevelt konuşmaları başladı

Londra 2 (B.B.C.) — Dün Washingtona varan Mr. Churchill bugün Beyazsarayda Reis Roosevelt'le Kebek sonrası konuşmalarına başlamışlardır. Bu müzakerelere Amerikan askerî şeflerinden bazıları da iştirak etmiştir. Kebekte alınmış olan kararlar üzerinde ve bilhassa

(Arkası sahife 3, sütun 5 te)

Başvekil Saracoğlu

Bugün Salihli yolile Ankaraya dönüyor

Ödemiş 2 (Hususî muhabirimizden) — Başvekili Şükrü Saracoğlu dün öğleden evvel Hava kurumu bahçesinde halkla temasta bulunmuş ve sonra şereflerine Belediye tarafından verilen ziyafette refikalarile birlikte hazır bulunmuştur. Ziyafette muhtelif zeybek ve kalkan oyunlarile tanınmış aile hanımlarının zeybek raksları takib etti.

Şükrü Saracoğlu öğleden sonra 17 de Tekeli ve Tonluklu mevkiinde inşası kararlaştırılan iki köprünün temellerini atmış, bunu müteakib Eskihamam ve şimdiki 3 eylûl mahallesindeki doğduğu eve gitmiştir.

(Arkası sahife 3, sütun 6 da)

Almanyada Hitlerle uzun bir mülâkat yaptığı söylenen Bulgar Başvekili Filof

Mihver cephesinde faaliyet

Filof Almanyada

Başvekil, Hitlerle konuşmuş, bugün meclise izahat verecek - Danimarkada hâdiseler şiddetleniyor

Londra 2 (B.B.C.) — Bugün gelen haberlere göre, halen Bechtesgaden'de Hitler'le Bulgar Başvekili Filof arasında müzakereler cereyan etmektedir. Bulgar meclisi cuma günü fevkalâde bir içtima akdederek Başvekili dinliyecektir.

Danimarkada idamlar

Londra 2 (a.a.) — Britanova: Kopenhagdan alınan malûmata göre, Alman işgal kumandanlığı aralarında gazete başmuharrirleri ve maruf adamlar bulunan bir çok kimseleri idam etmiştir.

Londrada temsilî bir Danimarka hükûmeti kuruluyor

Stockholm 2 (a.a.) — Haber alındığına göre, Londrada temsilî bir Danimarka hükûmeti veyahud hiç olmazsa bir «kurtuluş komitesi» kurulması hakkında müzakereler yapılmıştır. Bu temsilî hükûmet veya komiteye, bir kaç senedenberi İngilterede bulunan eski Danimarka muhafazakâr liderlerinden biri olan Christian moltter riyaset edecektir.

Stockholm'deki Danimarka elçiliği

(Arkası sahife 3, sütun 4 te)

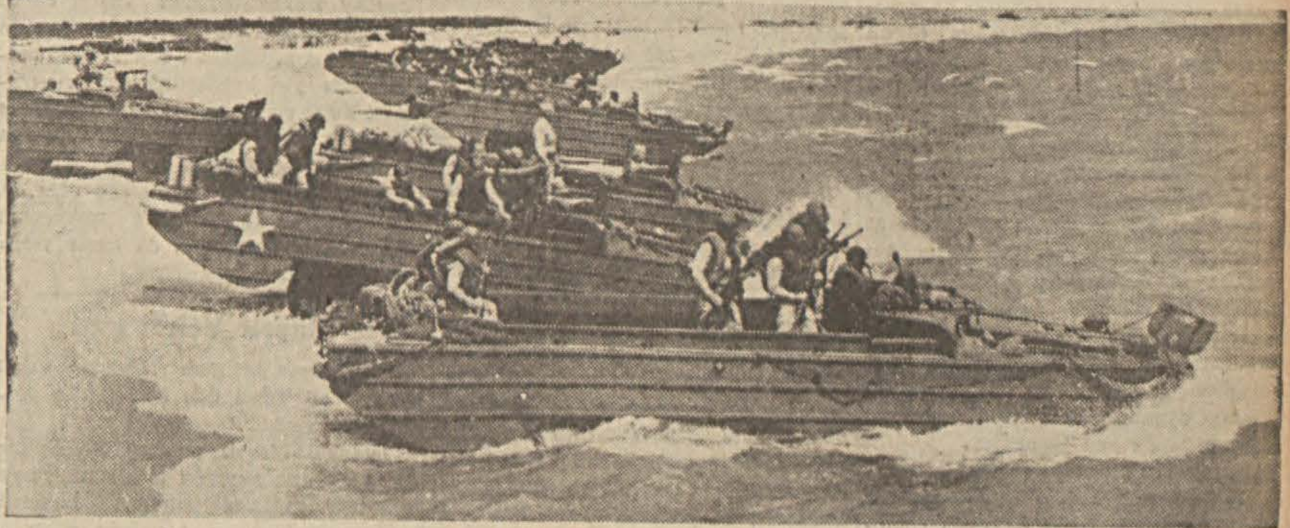

Amerikan ordusunun ihraç hareketlerinde büyük hizmeti görülen denizde ve karada yürür motörlerden mürekkeb bir kolu harekete hazırlanıyor

Fransadaki Alman ordusu

Daha da takviye edildi — Müttefik uçakları cenub İtalyayı dövüyorlar

Cebelitarıkta büyük bir filo bekliyor

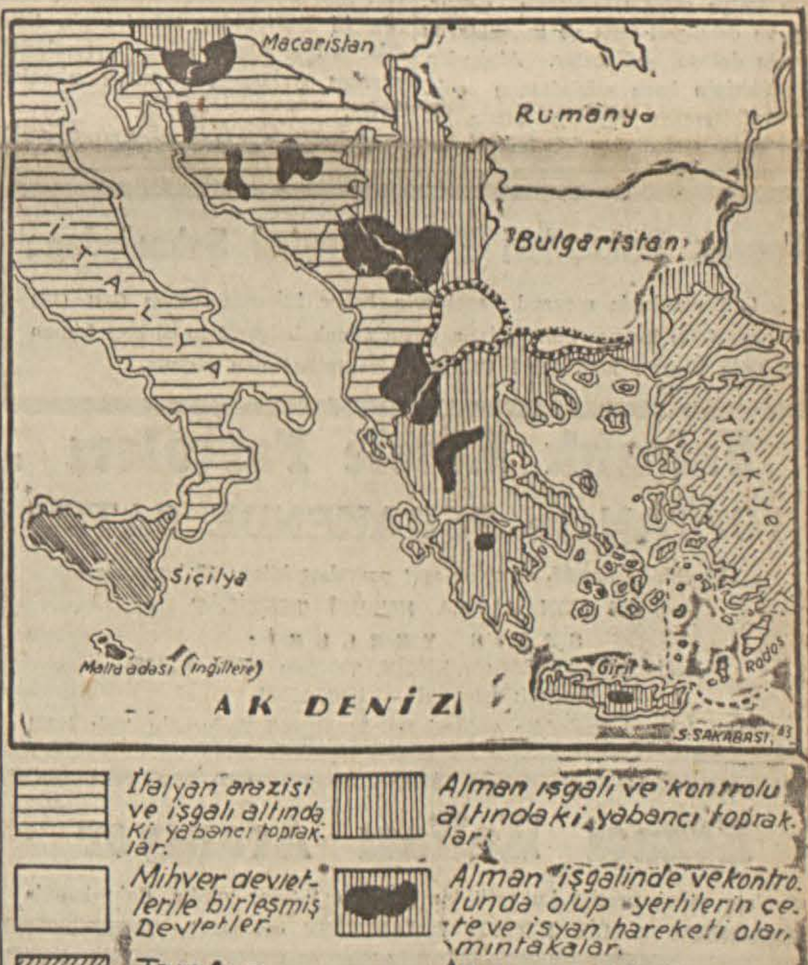

Macaristan
Rumanya
Bulgaristan
İTALYA
Sicilya
Malta adası (İngiltere)
Girit
Rodos
TÜRKİYE
AK DENİZİ
S. SAKABAŞI '43
İtalyan arazisi ve işgalı altındaki yabancı topraklar.
Alman işgali ve kontrolu altındaki yabancı topraklar.
Mihver devletlerile birleşmiş Devletler.
Alman işgalinde ve kontrolunda olup yerlilerin çeteve isyan hareketi olan mıntakalar.
Tarafsız TÜRKİYE
Müttefik işgalinde
Bulgarların işgalinde olup asayiş ve müdafaası taahhüd edilen yabancı topraklar

İstilâ tehlikesine maruz bulunan İtalya ile Balkanlarda bugünkü durumu gösterir harita

New-York 2 (a.a.) — Amerikalı tefsircilerin hepsi, ikinci bir cephenin kurulması hususunda İngiliz - Amerikan plânlarının tanzimine sebeb olan prensipleri büyük bir sarahatle izah eden M. Churchill'in beyanatını takdir etmekte müttefiktirler. İstilâ saatinin pek yakın olduğu hakkındaki kanaat ve intiba tamamen kuvvetlenmiştir.

Maruf Amerikalı muharrirlerden William Philip Simms bu hususta şunları yazıyor: «En salâhiyetli askerî müşahidler, yakın bir âtide Avrupa karesinde bir veya müteaddid cephelerin açılacağı fikrindedir. Diplomatlar, İngiliz - Amerikan kuvvetlerinin cenubdan gelen bir darbe ile İtalya ve Balkanlara hücum ederek işe başlıyacaklarını ve Alman harb makinesi muvazenesini kaybedince Pas de Calais'den doğrudan doğruya başka bir darbe vuracaklarını ümid etmektedirler.»

Ayrıca itimada şayan kaynaklardan öğrenildiğine göre, İtalya muharebesi için yapılan hazırlıklar tamamlanmak üzeredir. Badoglio, sulh istemediği takdirde Müttefiklerin bir aya kadar İtalyayı istilâ edecekleri zannedilmektedir.

Cebelüttarıktaki hazırlıklar

Madrid 2 (a.a.) — İtalyanın cenubuna yapılan hava akınları son haddini bulduğu şu sıra Cebelüttarıkta müttefiklerin çok miktarda gemi tahşid ettikleri haber alınmıştır. La Linea'dan alınan bir telgrafa göre Cebelüttarıktaki İngiliz kuvvetleri, dört uçak gemisi, iki zırhlı, üç kruvazör, 45 ticaret ve üç nakliye gemisinden mürekkebdir.

Madrid'de hasıl olan kanaate göre Korsika ve Sardunyanın istilâsı pek ya-

(Arkası sahife 3, sütun 2 de)

Kızılordunun taarruzu

Sovyetler dün muhtelif kesimlerde müteaddid şehirleri geri aldılar

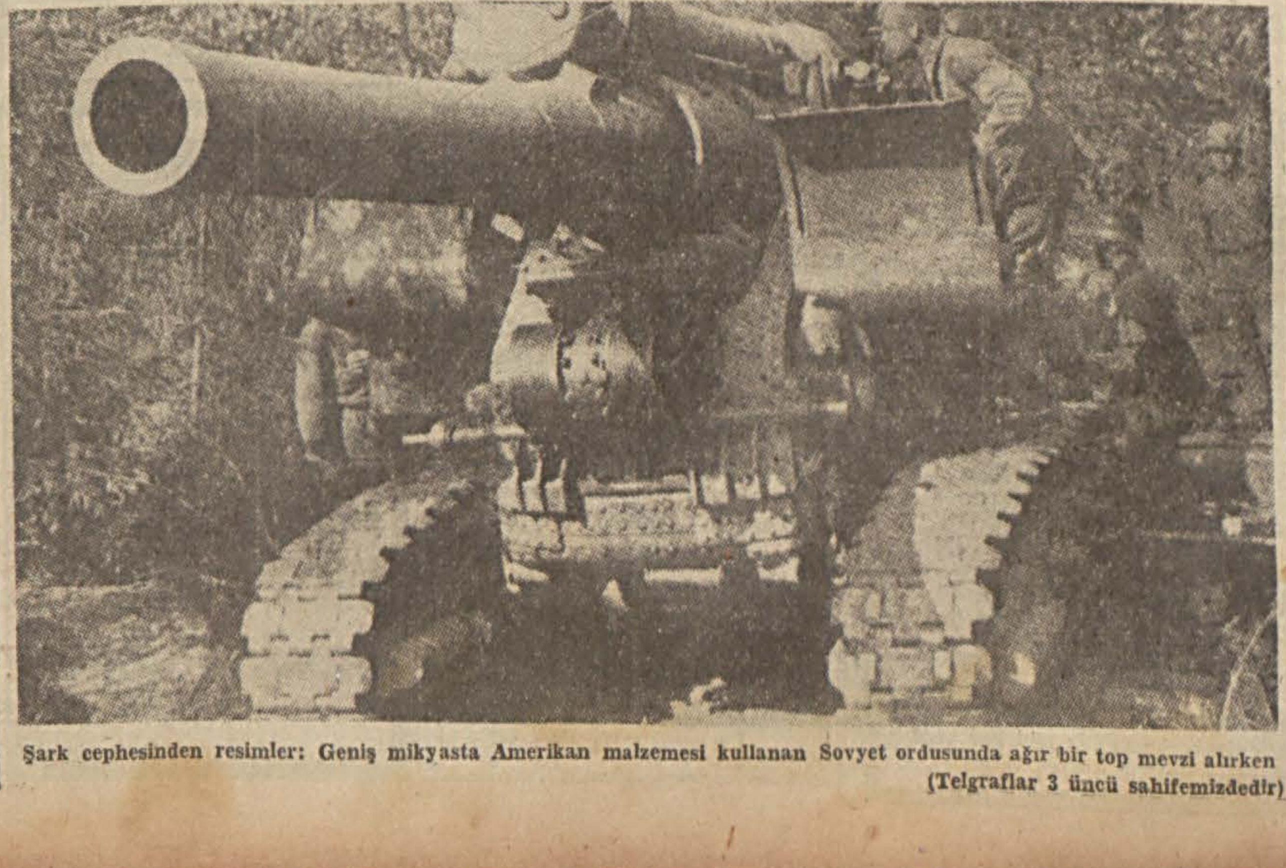

Şark cephesinden resimler: Geniş mikyasta Amerikan malzemesi kullanan Sovyet ordusunda ağır bir top mevzi alırken

(Telgraflar 3 üncü sahifemizdedir)

Şimalî Pasifikte

Amerikalılar Marcus adasına şiddetli bir hava - deniz baskını yaptılar

Washington 2 (a.a.) — Bahriye Nazırlığı, Marcus Adasının Amerikan hava ve deniz kuvvetleri tarafından taarruza uğradığı hakkında Tokio'nun verdiği malûmatı teyid etmektedir. Bu ada Japonyadan yalnız 1600 kilometre uzaklıktadır. Marcus adasının büyük sayıda uçaklar tarafından akına uğradığı ve bundan sonra deniz birlikleri tarafından topa tutulduğu ilâve edilmektedir. Adaya çıkarılmak üzere bir kommandos hareketi hazırlandığını bildirmiştir. Adaya Bahriye Nazırlığı 1 eylûlde bu adaya hücum etmek üzere gönderilen uçak gemileri ihtimal muayyen saatte oraya varmışlarsa da bundan sonra bu gemilerden hiçbir yeni haber alınmamıştır. Bunlar hakkında ketum davranmak ihtiyacı hissedildikçe radyonun hiçbir haber vermiyeceği tahmin edilmektedir.

Taarruz bir komandos hareketten ibaretti

Tokio 2 (a.a.) — İmparatorluk umum karargâhının bildirdiğine göre, çarşamba

(Arkası sahife 3, sütun 6 da)

Askerî vaziyet

Avrupa muharebe cephelerinde manzara

Yazan: Emekli General **H. Emir Erkilet**

Quebec konferansı Avrupa muharebe alanlarında henüz bir sürpriz yaratmadı. Almanyaya karşı batı Fransada ikinci cephenin kurulması bahsini, Mr. Churchill mutad kesin vuzuhile yeniden aydınlattı ve anlattı «Alman ordularının başlıca yükünü kendi cephelerinde taşıyan Rusların daima ve durmadan bu vazifeyi bizden (yani Müttefiklerden) istemeleri ve bunu daha evvel yapmamış olduğumuzdan dolayı şikâyet ve sızlanmalarını saklamamakta olmaları pek tabiidir. Kurtarıcı İngiliz ve Amerikan ordularının bütün kuvvetlerile Manşı geçerek Fransayı işgal eden Almanlarla yakından karşılaşacakları günü zevkle düşünüyorum. Bittabi, bunun ne zaman olmak ihtimali bulunduğunu veya bunun yakın ve uzak bir gelecekte mi olacağını söylememi istemezsiniz. Fakat emin olabilirsiniz ki büyük darbe indirilecektir. Bunu biz fasılasız muvaffakıyetler elde etmek ümidlerinin mevcud bulunduğuna ve asker kayıblarımızın herhangi siyasî mülâhazalarla israfa meydan vermiyen ve salim şekilde tanzim edilen askerî plânlara uygun nisbette olacağına kani bulunduğumuz gün yapacağız.»

Churchill'in bu sözlerinden, iki yıldanberi üzerinde hemen fasılasız fikir ve kalem yürütülen ikinci cephenin yakında açılmıyacağını ve bunun ancak Alman askerî kuvvetlerinin çökmeğe yüz tuttuğu bir anda tam bir emniyetle yapılacağını anlarız. Bu anın tarihi evvelden kestirilemez. Fakat Müttefikler, Almanların muharebe durumunu hergün iyice gözetlemek ve ölçüp biçmek sayesinde, vaktin geldiğine hükmedince artık son kat'î darbeyi vurmak için harekete geçeceklerdir. Churchill'in ikinci cephe bahsinde anlatmak istediği şey işte budur. Bu sözlere, ve mütalealara göre de, doğu cephesindeki muharebeler, normal seyrini takib ederlerse, ikinci cephe denilen ve Manş aşırı yapılacak olan büyük harekete Müttefikler gelecek ilkbahardan evvel teşebbüs etmiyeceklerdir.

Müttefikler, Berline ikinci büyük ve ağır hava hücumlarını yapmakla beraber cenub İtalya sahil tabyalarını susturmağa ve demiryol tesis ve kavşaklarını yıkmağa devam ediyorlar. Almanlar, başkendlerinin hava müdafaasını çokça artırdıklarından ikinci hücumun birincisi kadar tesirli olmadığı anlaşılıyor. Fakat buna mukabil, cenub İtalyayı istilâ maksadile Müttefiklerin buradaki sahil müdafaasını tahribde kullandıkları büyük muharebe gemileri havadan taciz edilmeden vazifelerini görebiliyorlar. Bu itibarla Kalabria'nın yakında büyük asker çıkarmalarına olgun bir hale gelerek ihraca başlanması ihtimali ziyadedir. İtalya çizmesinin burnuna 400 kişiden mürekkeb bir İngiliz müfrezesinin 29 ağustosta bir çıkarma denemesi yaptığı ve karaya çıkanlardan 300 kişinin öldürüldüğü ve mütebaki 100 kadar Müttefik askerinin dağıldığı hakkında D. N. B. tarafından verilen haber teeyyüd etmemiştir. Eğer Müttefikler, buraya ciddî ve büyük bir çıkarma yapacaklarsa bu gibi müfrezeler çıkarmaları zaten maksadsız ve manasız olurdu.

Almanlar, Taganroktan sonra Voroşilovgradın cenub batısındaki büyük kavsi de bıraktılar ve sağ kanadlarını, Artenovsk'tan ve Gorlovka'nın doğusundan geçen ve Azak denizi sahilinde Marinpol'un doğusunda bir noktaya varan bir hatta çektiler (31 ağustos salı günü çıkan doğu cephesinde vaziyet haritasına bakınız). İzyum'un batısile doğusundaki Donetz bölgesini henüz bırakmadılar. Harkof batısile cenub batısı istikametlerinde Rus taarruzları devam etmektedir. Sovyetlerin Kursk batılarında Lukof'u alarak ta Rylsk kasabasına kadar ilerledikleri bildiriliyor. Bu mevki Kursk'un yüz küsur Km. batısında olduğu gibi Suny dolaylarını şimalden saracak bir istikamet teşkil ettiğinden düşmesi ehemmiyetlidir. Ruslar Briansk ve Smolensk istikametlerinde de azar azar ilerliyorlar. Bununla beraber Alman orduları bozulmaktan ve doğu cephesi yarılıp yıkılmaktan uzaktır.

Almanların doğu cephesini kat'î surette müdafaadan ziyade şimdi Rusları oyalıyarak ve onlara zayiat verdirerek bir istinad noktasından diğerine ve bir hattan başkasına yavaş yavaş geri gitmeği tercih etmeleri onların doğu cephesinde askerî kuvvetlerinin ancak yarı kadarını bırakarak diğer yarısını batı ve cenub illerde bekçilik ettirmelerinden ileri gelmektedir. Bundan da anlaşılır ki Müttefikler, ikinci cephe lâkırdılarile bile Alman askerî kuvvetlerinin yarısını oyalamağa muvaffak olmaktadırlar.

H. E. ERKİLET

Toprak Mahsulleri Ofisi İstanbul Şubesinden:

Değirmenlerde mevcud kepeklerin beher kilosunun satış fiatı (12) kuruştan (8) kuruşa indirilmiştir. Satın almak istiyenlerin Sirkeci Liman hanında Toprak Mahsulleri Ofisine müracaatleri ilân olunur.

Falçalık Kösele Parçaları

TOPTAN ve PERAKENDE SATIŞI

Falçalık kilosu 85, saraciye sarı parçaları kilosu 17 kuruştur.
ON TON ALANA HUSUSÎ TENZİLÂT
SATIŞ YERLERİ:
Zindankapı 23 RASİM ESKİN. Telefon: 22574 - 21825
Telgraf: İstanbul — URGANCI.
Sirkeci: Mimarkemaleddin caddesi No. 53. Hüsnü Boduroğlu. Tel: 20221

Eczacı Kalfası Aranıyor

San'ata vakıf, pratiği kuvvetli bir eczacıya ihtyiac vardır. Bahçekapıda SALİH NECATİ ECZANESİNE müracaat.

İŞÇİ ARANIYOR

BÜYÜKDERE KİBRİT FABRİKASI MÜDÜRLÜĞÜNDEN:

Fabrikamızda çalışmak üzere kadın ve erkek işçiye lüzum vardır. Talib olanların şeraiti anlamak üzere saat 9 dan 12 ye kadar Büyükdere Bahçeköy caddesi üzerinde kâin mezkûr Fabrika Müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur.

TALEBEYE İLÂN

Akademi Garb Tezyini San'atlar Şubesinin bu seneki mezunlarına

Tezyinî San'atlar şubesinin yüksek kısmı önümüzdeki ders senesi başında faaliyete geçecektir. Kaydedilmek istiyenlerin İdareye müracaatleri. (8717)

Dizel Makinisti Aranıyor

Dizel elektrik santralında makinistlik yapmış tecrübeli, işletme ve tamirat hususunda ehil bir başmakiniste ihtiyac vardır.

Avlık ücret 210 T. L. dır. Fabrikadaki lojmandan istifade imkânı vardır. Talihlerin ehliyetlerini müsbit evrak suretleri, tercümei hal, referanslarile müessesemize müracaatleri.

ADANA ELEKTRİK İŞLETME MÜESSESESİ

POKER-PLAY

TRAŞ BIÇAĞI

Avrupada 5 memlekette imal eden fabrikaları memleketimize daima mal göndermeğe gayret etmektedirler. Senelerdenberi satıldığı gibi her yerde TANESİ 5 KURUŞTUR.

Şehir haberleri

Buğdaydan yapılacak ekmek

Bir haftaya kadar ekmekler tamamen düzelecek

Yeni mahsul yılı başından evvel ekmekte yüzde kırka kadar düşmüş olan buğday nisbeti, bir müddettenberi yüzde seksene çıkarılmıştır. Son günlerde şehrin günlük buğday ihtiyacı tamamen gelmemekle beraber buna çok yakın bir miktar gelmekte, fakat yüzde seksen buğday kullanıldığından Ofisin elinde buğday kalmaktadır. Bir taraftan da muvaredat arttığından önümüzdeki hafta yüzde yüz buğdaydan ekmek verilmesi kabil olacaktır. Bu ekmeğin içinde yumuşak beyaz buğday nisbetinin daha fazla olacağı da ümid edilmektedir.

Ankaradan gelen haberlere göre de, ekmeğin günlük istihkak miktarının arttırılması hususunda da karar verilmek üzeredir.

Maarif Vekili gitti

Şehrimizde bulunan Maarif Vekili Hasan Âli Yücel dün öğle trenile Ankaraya gitmiştir.

İstanbul Maarif müdürü Necmeddin Bora da dün akşamki trenle Ankaraya gitmiştir. Maarif müdürü İstanbul mekteb kadrolarını Ankaraya götürmüştür.

İzmir postaları

Devlet Denizyolları, haftada üç defa olan İzmir postalarını Ayvalık postasının da İzmire kadar uzatılması suretile haftada dörde çıkartmıştır.

Şiddetli lodos ve bir sandal kazası

Evvelki gün başlıyan yağmurdan sonra dün Marmarada şiddetli bir lodos esmeğe başlamış ve bu sebeble Adalar ve Anadolu seferleri müşkülâtla yapılmıştır.

Kadıköyüne bağlı Mustafanın sandalı dört yolcu ile Kadıköyünden Haydarpaşaya geçerken fırtınanın tesirile devrilmiş ve sandalcı ile yolcular denize dökülmüştür. Kazaya uğrıyanlar denizden donanmaya mensub bir motör tarafından toplanmıştır.

Dün tifüs vukuatı olmadı

Dün de şehrimizde tifüs vukuatı olmamıştır.

Mahkûm olan hırsızlar

Muhtelif semtlerde bir çok hırsızlık yapmaktan İstanbul üçüncü asliye ceza mahkemesince muhakeme edilen Mustafa Koç, dün 8 sene, 11 ay ve 23 gün ağır hapse mahkûm olmuştur. Mahkûm edildiği için mahkemeye karşı yakışık almaz bir takım lâkırdı söyliyen suçlu hakkında, bu cihetten zabıt tutulmuştur. Mahkemeyi tahkir ettiğinden dolayı aleyhinde kanunî takibat yapılmaktadır.

Memurlara birer maaş ikramiye verilecek mi?

Cumhuriyetin yirminci yılı münasebetile memurlarımıza birer maaş nisbetinde ikramiye verileceği Ankaradan bildirilmektedir. Fakat şehrimizde buna dair malûmat yoktur. Bu hususta Maliye Vekâletinin 20 milyon liralık bir tahsisat talebine dair Büyük Millet Meclisine bir lâyiha vereceği anlaşılmaktadır. Hususî İdarelerle Belediyeler de ayrıca şehir meclislerinden tahsisat istiyeceklerdir.

Diş tabibleri Eyübde bir dispanser açtılar

Diş Tabibleri cemiyeti dün Eyübde 36 ncı ilk okul binasında cemiyetin ikinci dispanserini açmıştır. Birinci dispanser Cağaloğlunda açılmıştı. Bu cemiyetin çocuklarımızın korunma tedbirlerini umumileştirme yolundaki programına devamıdır. Dispanserin açılışı dolayısile cemiyet reisi profesör operatör Ziya Cemal Aksoy ile diş tabibi doçent Feyzullah bu yoldaki mesainin ehemmiyetini tebarüz ettirmişlerdir.

Açılış törenine Eyüb Kaymakamı ile Parti ve Halkevi erkânı, Eyüb halkı iştirak etmişlerdir. Bu sıhhî müessese, Eyüb civarındaki ilk mekteblerdeki çocukların dişlerini muntazam bir tedaviye tâbi tutacak ve civar halkın çocuklarına da bakacaktır.

Müvezzilerin dikkat nazarına

Türk Basın Birliği İstanbul mıntakası reisliğinden:

Matbuat kanununun 22 nci maddesine uygun olarak gazete ve mecmua satıcılığı yapabilmek için ilmühaber almak üzere müracaat kâğıdı vermiş olan müvezzilerin bir fotoğraf, otuz kuruşluk pul ve nüfus kâğıdları ile birlikte Basın Birliği merkezine müracaatleri ilân edilmişti.

Emniyet müdürlüğüne bu vesikaların listesi verilmek üzeredir. İlk vesikalar sahiblerine dağıtıldıktan sonra vesikasız müvezzilere satış yaptırılmıyacaktır.

Henüz fotoğraflarile pulları getirmemiş olanların 10 eylûl 1943 cuma günü akşamına kadar mıntaka merkezine gelmeleri son defa olarak ilân olunur.

Ramazan 3 Cuma

	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı	İmsak
Vasatî	1 13	16 53	19 39	21 16	4 43
Ezanî	5 33	09 13	12 00	1 35	9 03

Meseleler etrafında

Neşriyat tarihimizde Faşizm ve hakkındaki hükümler

Yazan: Prof. *Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu*

Bazı fikir ve doktrinlerin de bir uzviyet gibi doğup yaşadıkları, vakti gelince «öldükleri» doğru ise, bu sırada yirmi bir sene evvel ortaya çıkmış bir siyasî ve içtimaî doktrinin «ölüm» üne şahid oluyoruz demektir: Faşizm. Bu «ölüm» gerçekten bir ölüm müdür, yoksa doktrin, şekil ve isim olarak ortadan çekilmiş, fakat içtimaî teşkilât olarak devam etmekte bulunmuş mudur? Nihayet «Tabiatte hiç bir şeyin kaybolmadığı» formüllerile meşhur tabiat kanununa dayanarak, faşizmin nihayet bir kalıp ve şekil olarak öldüğünü, unsurlarının şu veya bu şekilde yeni İtalyan cemiyetinin damarlarında yaşıyacağı ileri sürülebilir. İster faşizmin artık politika sahasından çekildiğini kabul edelim, isterse onun başka renkler altında yaşadığını düşünelim: Yirmi bir senelik hayatı esnasında dünya neşriyatında, bu arada Türkiye neşriyatında nasıl karşılanmıştır, hakkında menfi ve müsbet neler yazılmıştır? tarzında ayni zamanda fikir hayatımızı da alâkalandıracak bir meseleyi ortaya atmak mümkündür.

Bu mesele hakkında bir neticeye varmak için etraflı bir bibliyografik araştırma lâzımdır. Böyle bir araştırma: 1) Günlük fikir hayatının ma'kesi olan gazete ve mecmualarda faşizm hakkında yazılmış yazıların derli toplu bir listesini, 2) Az ve çok uzun ve devamlı bir fikir faaliyetinin mahsulünü ihtiva eden ve faşizmi herhangi bir hedeften tanıtmağa çalışan etüd, risale ve eserlerin isimlerini ve muhtevalarını öğrenmemizi emreder. Böyle bir araştırmayı vücude getirecek olanlara yardım olmak üzere bir iki noktaya işaret etmek istiyorum.

Günlük ve mevkut neşriyatımızda Birinci Dünya Harbi sonrasının İtalyasından, burada beliren faşist telâkkilerden bahseden yazılar pek çoktur. İtalyadaki siyasî ve sosyal hâdiselere karşı haklı olarak hassas davranan memleketimiz matbuatının başlıca organlarından resmî «Ayın Tarihi» ile, hususî «Fikir Hareketleri» nde hemen hepsi tercüme olan ve faşizmi tanıtan faydalı yazılar ön safta yer almaktadır. Başlıbaşına etüd ve eser olarak Kanaat Kitabevince neşredilen bir seri içindeki «Faşizm» ile «Karagömlekliler ihtilâli» ni ve «Tasvir» neşriyatından «Mussolini» yi hatırlıyoruz. Son zamanlarda «İktısadî devletçilik» başlığı altında altı kitab neşreden kıymetli muharrir Ahmed Hamdinin bu kitablarının muhtelif bahisleri arasında faşizmden bahsedildiğini de unutmamak lâzımdır.

Sadece bir iki izine gelişi güzel temas ettiğim bu noktada, yani Türkiyede faşizm mevzuu etrafında yapılan neşriyat üzerinde durulacak ve Türk muharrirlerinin verdikleri kıymet hükümleri araştırılacak olursa şöyle bir neticeye vâsıl olmak mümkündür: Geçen harb sonrası dünyasında ortaya çıkan yeni rejimlerden bolşevizm ile nasyonalsosyalizm karşısında neşriyat organlarımız ve müelliflerimiz lehtar ve aleyhtar olmak üzere iki grupa ayrılırlar. Bir kısım yazılarda Rus rejimine karşı gizli veya açık bir sempati, bilmukabele Alman rejimine karşı antipati hissedilirken, bir kısım neşriyatta bilâkis bolşevik idaresine antipati, Almanyaya karşı sempati görülür. Fakat umumiyetle faşizm hakkında sempati gösteren yazıların bulunduğunu ben hatırlamıyorum. Olsa olsa bitarafça yapılmış objektif neşriyat gösterilebilir. Türkiye neşriyat hayatında, yirmi bir senelik bir ömür geçirmiş olan faşizme karşı gösterilen bu çekingen hareket tarzı, kanaatime göre, herhalde faşist İtalyanın eski Roma imparatorluğu etrafındaki romantik ve hayalî tarih görüşünden, bu görüşün Türkiyenin içtimaî uzviyetini yakından ve menfi olarak alâkalandırmasından ileri gelmiş olsa gerektir.

Faşizm etrafında bizde yapılan neşriyat içinde ismini yukarıda zikrettiğim müellif, hususî bir mevkie sahibdir. «İktısadî devletçilik» koleksiyonunun sahibi, geçen sene neşrettiği «Bir medeniyetin sonu» nda, bugün muhasebesi yapılan faşizmi dikkate şayan bir tahlile tâbi tutmuştu. Bu ilmî tahlile, Türk tefekkürünün beynelmilel siyasî ve içtimaî hâdiseler karşısında da uyanıklılığını ve canlılığını göstermek itibarile temas etmeği faydalı buluyorum.

Faşist muharrirlerin ve bunlar arasında tarihçi ve sosyolog olanların iddiası malûmdur: Faşizm, İtalyaya yeni bir dünya görüşü getirmiş! Bu görüşün tarihe aid olan tarafı, eski Roma ile alâkalıdır. Muharrir Ahmed Hamdi bu meseleyi ele alıyor ve pek güzel vazediyor: «Ortaçağın en büyük adamlarından büyük İtalyan millî şairi Dante'den daha yenilerine, Makyavel ve Vico'ya kadar faşistlik ideolojisi temelleşmektedir. Dante, medenî haklarını kullanmak üzere eczacılar loncasına kaydedilmeğe mecbur olmuştu. Rönesansta İtalyan komünleri, korporasyonların murahhaslarından müteşekkildi. Lonca ve korporasyonlar bir İtalyan sistemi olarak Avrupaya yayılmış ve bütün Ortaçağda ve rönesanstan sonra yeni çağda feodalite ile mukaddes Roma İmparatorluğu tahakkümü ile, krallarla mücadele etmiştir. Hulâsa faşizmin korporasyon sistemi, bu araştırmalara göre halis İtalyan malı olup, onun totaliter ve disiplinli devlet görüşü de eski Roma ideolojisi olması bakımından o da millî ve İtalyandır (1).» Muharrir derhal bu hükmün üzerinde duruyor: Böyle bir görüş çok sathî, çok hissidir. Uzaklara gitmeğe lüzum olmaksızın yakın şartları ele almak lâzımdır: «Faşizmi, kendinden evvelki fikirlere ve hâdiselere bağlamanın, zoraki ve realite dışında bir iş olduğu fikrindeyim. Çünkü her rejim gibi faşizm de, sadece yaşanan tarihî şartların mahsulü olup, ancak kendinden evvelki devrin tezadlarından doğar. O, diğer buhran rejimleri gibi liberal, kapitalist devrin mahsulüdür» Yoksa «Faşizmin korporasyon sistemi ve devlet fikri (İtalyan halkına, ahlâkına uygundur, onlar buna alışkındır) denmesini dahi, faşizmi izaha kâfi bir sebeb olarak kabul etmek» imkânsızdır: «Disiplinli devlet İtalyada eski Roma fikrinden dolayı değil, harb sonundaki buhran ve intikal devrine yakışan bir fikir olduğu için yaşıyor. Bugünkü İtalya ile eski Roma arasında, bugünkü Yunanistanla eski Yunan arasındaki mesafe, fark ve tezad vardır. Faşizmin tarihteki kökünü aramak cehdi, ilmî olmaktan ziyade siyasidir.»

İster ilmî şekilde olsun, ister siyasî bir karakter taşısın, vakıa şu ki yirmi yıl zarfında İtalyan mütefekkirlerinden bir kısmı, başta Mussolini olmak üzere bu davayı öne sürdüler. Bunlar; eski Romaya dönüşün propagandacısıdırlar. Romanın yerine gelen hıristiyanlık ve yeni nizam, kendilerine göre Romanın ve istilâcı ve harbci ruhunu yendi. Şimdi bu ruhu yeniden uyandırmak lâzımdır. Buradan yeni bir harb felsefesi doğdu ve harbin insanları asilleştirdiği iddia edildi! Onlara göre faşizm 1919-1922 devresinin anarşisinden, iktısadî tezadlarından değil, İtalyanın muhtac olduğu yeni tarih görüşünden çıkmıştır. Müellifin dediği gibi «Faşistler, rejimlerinin geçici bir şey olmayıp milletin tarihi ve hayatı tarafından emredilen tek yol bulunduğunu ispat etmeğe çalışmaktadırlar.» Bunlara göre faşizmin devlet telâkkisi, sınıfların ve milletin üstünde idare eden hâkim bir sınıf yaratarak, eski Roma an'anelerine bağlanmaktan doğmuştur... Eski devletten bir farkı da, korporasyon işlerine karışmak ve ihtilâflarda hakem olmaktır (2).»

Faşizmin yıkılışına şahid olduğumuz böyle bir zamanda, bir Türk muharririnin geçen sene neşrettiği bir eserin istikbale aid bir hükmü ihtiva edip etmediği ve herhangi bir peygamberlik yapıp yapmadığı sorulabilir. İlmî zihniyetle hareket eden muharrir Ahmed Hamdi, faşist inkılâbın bir manası olduğunu kabul ediyor: «Faşizm ya bir inzibat rejimi olarak buhran devresinden sonra sönecek, yahud iktısadî devletçiliğe dönerek rejimleşecektir.» Liberal ve kapitalist rejimin işine gelmiyen taraflarını yıkan faşizm yapıcı tarafile yaşıyacak mıdır? 1942 de bu suali soran muharrir şöyle diyor: «Faşizmin yapıcı olan tarafının yaşamağa ne derece hakkı olacağını hâdiseler gösterecektir.» Her nekadar 1943, faşizm için bir ölüm senesi olmuşsa da bu ölüm, haricî ve askerî hâdiselerin tesirle vakî olduğu, Badoglio İtalyasında içtimaî ve iktısadî meselelere muayyen bir istikamet verilmediği için muharririn işaret ettiği «hâdiseler» bugün için henüz ortada mevcud değildir, denebilir.

Böylece Türkiyede faşizm etrafında yapılan neşriyata umumî olarak, bu neşriyat arasında değerli bir esere hususî olarak temas etmiş oldum. Bu sırada Türk matbuatının, yirmi bir yıllık faşist rejiminin nihayete ermesi karşısında bilhassa çok hassas davrandığını, okuyucularını hâdise hakkında aydınlatmak için elinden geldiği kadar çalıştığını da şükranla kaydetmek isterim. Musahabenin başında ilerde yapılabileceğine işaret ettiğim araştırma, Türk gazeteciliğinin bu hassasiyetini daha iyi belirtecek ve Türk gazetecilik bilgisi için kıymetli bir kaynak teşkil edecektir.

---

(1) Bk. Ahmed Hamdi: Bir medeniyetin sonu, 1942, Sf. 130

(2) B. Kz. 131.

DÖRTLERİN ROMANI

Fransanın iki akademi azası Pierre Benoit ve Paul Bourget ile Gerard d'Houville ve Henri Douver Nois'nin müşterek eserleridir. Karısını âşıkı ile yakalayarak öldüren bir adamın bu hâdiseyi biricik kızından saklamak için çektiği ıztırablarile başlıyan ve aynı ıztırab ve nedamet hislerile sona eren; hayatın tâ kendisi bir romandır. 100. Cildli 150 kuruştur.

AHMED HALİD KİTABEVİ

Üniversite Rektörlüğünden:

Üniversite fakültelerine yeni yazılacak öğrencilerin yazılma işlerine 6 eylûlde, bütünleme imtihanlarına 20 eylûlde imtihala öğrenci alınacak kısımlar için seçme imtihanlarına 20 ilkteşrinde başlanacaktır.

İlgililerin buna göre fakülte kalemlerine başvurmaları. (8795)

Bu hafta, İNGİLİZ MODASINA ve İZMİR FUARINA

Tahsis ve türkçe ve fransızca olarak neşredilen

REALİTE

Mecmuasını mutlaka alınız ve okuyunuz.

44 SAHİFE 10 KURUŞTUR.

Fırsat: ACELE SATILIK KÖŞK

Trene ve tramvaya dört dakika, iki buçuk dönüm bahçeli, bol çamlıklı, meyvalı, terkos, havagazi, elektrik var. Fevkalâde manzara. Fiat ehven, Göztepe: Yeşilbahar 12/14 içindekilere müracaat.

Okur yazar, bakıcılığa aşina

DADI ÜÇ BAYAN LÂZIM

İsteklilei saat 10.30 dan 6.30 a kadar 20605 No.ya telefonla veya Çarşı Kuyumcular Varakçı han karşısı No. 52 den sormalı, dinç, sıhhatli olmak lâzım, işte yeme içme vardır.

RAŞİD RIZA

Tiyatrosu bu gece

Suadiye Şenyol, Çınardibi

Aile bahçesinde

BU AKŞAM

İstanbulun en büyük gece eğlencesi

TEPEBAŞI

BELEDİYE

BAHÇESİNDE

Haliç Gençlik Kulübü menfaatine

BÜYÜK MÜSAMERE

Bahçenin 16 kişilik saz heyeti

MAHMURE ŞENSES - SUZAN GÜVEN - CAHİDE

MÜZEYYEN SENAR IŞIL

İSMAİL DÜMBÜLLÜ

MUALLÂ GÖKÇAY

30 kişilik tam kadrosile ve san'atkâr AHMED GÜLDÜRÜR iştirakile

AŞKIN LEZZETI Şarkılı, Kahkahalı büyük komedi.

Bahçenin alafranga kısmında 3 e ka dar fevkalâde eğlenceler. TEL: 42690

Fiatlarda hiç bir zam yoktur. Giriş 50 kuruştur.

HEM NALINA HEM MIHINA

Galatasaray

Galatasarayın 75 inci yıldönümü kutlanırken eski yeni, ihtiyar genc bir çok Galatasaraylılarla görüştüm. Nutukları dinledim. Galatasarayın 75 senedir yetiştirdiği muhtelif mesleklere mensub münevverlerimizin eserlerile resimlerinin teşhir edildiği galeriyi ve Galatasaray sporcularının 1905 tenberi kazandıkları sayısız zaferlerin hatıralarile dolu salonları gezdim.

Hem iftihar duydum, hem üzüldüm. İftihar duygularımın sebeblerini izaha, bilmem, lüzum var mı? Yurdumun 75 yıllık mazisi, «etüde» dediğimiz mütaleahanelerde, canlanıyordu. Uzun seneler, bir çok nesillerin ders çalıştıkları bu loş koğuşlarda, vaktile Galatasarayın nurundan feyzalmış çocukların ve genclerin bir kısmı, şimdi aksaçlarile dolaşıyorlardı; bir kısmının ise yalnız isimleri, resimleri ve eserleri duvarları süslüyordu. İftiharım 75 yıldır, büyük Türk yurduna bu küçük Türk yurdunun her meslekten binlerle ve binlerle aydın yurddaş yetiştirmiş olmasından ileri geliyordu.

Teessürüm ise, bir çok Galatasaraylıların aylardanberi kendilerinden gazetelerle rica edildiği halde, Galatasaraylılık galerisine bir resim ve bir eser göndermemiş olmalarıdır. Meselâ galerinin Galatasaraylı hukukçular kısmında, yalnız iki resim ve iki isim gördüm. Galatasarayın yetiştirdiği hukukçular, bu kadarcık mıdır?

Galatasaraylı tacirler de, sanki para kazandıklarını, zengin olduklarını gizlemek istiyorlarmış gibi, isim ve resim göndermekte pek hasis davranmışlardı.

Bir çok Galatasaraylılar, belki tevazu duygusuna kapılarak böyle yapmışlardır. Fakat tevazuun yeri, Galatasaraylılık galerisi değildir. Şahsan mütevazı ve reklâmdan müçtenib olabiliriz; fakat, bir memleket işinde, bu düşüncelerden başka fikirlerin hâkim olması lâzım gelirdi.

Galeri salı gününe kadar açık kalacaktır. Bütün Galatasaraylı arkadaşlarımdan bu eksikleri tmamlamalarını, resimlerini ve eserlerini galeriye göndermelerini rica ederim.

Tevfik Fikretin «Şarkın garba açılmış penceresi» dediği Galatasaray bir çok yenilik hamlelerinin önderi olmuştur. Bir çok hareketlerde «ilk» olmak şerefi onundur. Kutlama töreninde duyduklarımdan hatırımda kalan bazılarını yazayım.

Bir garb dilini esaslı surette öğreten ilk Türk mektebi Galatasaraydır. İlk spor kulübünü ve ilk Türk futbol takımını kuran, ilk defa bir ecnebi takımını futbolda yenen Galatasaraydır. İlk denizcilik şubesini ve ilk izcilik teşkilâtını vücude getiren Galatasaraydır. Sporun öteki bazı şubelerinde de ilk olmak şerefi gene ona aiddir. Avrupadan ilk ecnebi takımı getiren ve Avrupaya ilk Türk takımını gönderen Galatasaraydır.

Geçenlerde yazdığım gibi Türk ordusunun ilk pilotu bir Galatasaraylıdır. Türkiyede ilk plânör yapan ve bununla uçuşlara başlayan Galatasaraydır. Geçen harbden sonra, şimdi Teknik Öğretim Müsteşarı olan sayın Bay Rüştü Uzel, Türkiyede ilk radyo tecrübelerini Galatasarayda ve Üniversitede yapmıştır.

Dün bir kısmı, tören esnasında mektebin üstünde uçarak lisenin bahçesine sarı kırmızı bir çelenk atan ve «Türk kültürünü göklere yükselten Galatasaraya göklerden selâm» gönderen Nuri Demirağ gök okulunda yetişmiş pilotlardan biri de «Tasviri Efkâr» sahiblerinden «350 Ziyad Ebuzziya» dır. Ziyad Ebuzziya, Galatasaraya, bir birincilik daha kazandırmıştır ki o da, Türk gazetecileri arasında yetişen ilk pilot olmaktır.

Galatasarayın başka «ilk» leri daha vardır amma, bu kadarı aklıma geldi. Bu yazıyı, Galatasaraya şeref veren bir başka «ilk» ile bitirmek istiyorum.

Ebedî Şef Atatürk spor kulüblerimiz arasında ilk defa olarak Galatasarayın tek çifte fıtasına binmiş ve onda kürek çekmişti. Bu tarihî fıta, galerinin denizcilik kısmında teşhir edilmektedir.

ÇIPLAK MODEL

Sevdiği kızla, annesinin müsaade etmemesi yüzünden evlenmiyen bir gencin ömrünün sonuna kadar çektiği ıstırablar. Bu yüzden çocuğunu perişan gören bedbaht annenin duyduğu pişmanlık ve döktüğü gözyaşları. Temiz bir aşk ve macera sonunda seven ve sevilen bir kadının gönülleri titreten bir hüzünle vedaı, Nezihe Muhiddinin bu harikulâde romanındadır. Bu çok güzel romanı okurken aşkın ilâhî teheyyücü ile titriyeceksiniz. 100 Krş. Arif Bolat Kitabevi.

— Türkiyede herkes, havalarımızın korunması davasına, ortalama, yılda bir liralık yardımı kolayca yapabilir. Havacılığın milyonlar eriten, arkası kesilmiyen yardımlar istiyen bir büyük mesele olduğunu düşünerek «nüfus başına bir lira» parolasını benimsemeği bir zaruret olarak kabul etmemiz lâzımdır.

TÜRK HAVA KURUMU

CUMHURİYET

Nüshası 8 kuruştur.

Abone şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	2250 Kr.	4650 Kr.
Altı aylık	1200 »	2500 »
Üç aylık	650 »	1400 »
Bir aylık	240 »	Yoktur

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazıları neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Yeni hedeflere doğru

Madrid ve Vichy radyoları tarafından verilen haberlere göre Müttefikler çok büyük deniz kuvvetlerini Akdenizde ve Cebelitarıkta toplamakta ve şimal Afrikaya durmadan askerî kuvvetler göndermektedirler. Madrid ve Vichy radyolarının verdiği bu haberi teyid eden bir hâdise, İngilterenin en kuvvetli saffıharb zırhlılarından Rodney ile Nelson'un, İtalya yarımadasının cenubunu bombardımana yardım etmeleri ve böylece, ilk defa olarak bu çaptaki büyük zırhlıların İtalyan anavatan sularında görünmeleri ve İtalyan karasını topa tutmalarıdır.

Müttefiklerin yakında yeni bir çıkarma hareketi yapmak üzere olduklarını anlatan bu belirtiler Mihverin askerî siyaseti üzerindeki tesirini apaçık gösteriyor ve onu başka her işi, ne pahasına mal olursa bırakıp, Müttefiklerin yapacakları yeni çıkarmayı gözetlemeğe mecbur ediyor.

Mihverin, daha doğrusu Almanyanın askerî siyasetinde, bu yüzden mülâhaza edilen değişiklik, onun, şark cephesinde kayıblar, hatta mühim kayıblar vermeyi de göze alarak eskiden Rusların yaptıkları gibi, arazi terkederek gerilemesidir. Bu gerilemenin nerede duracağını kestirmek kimsenin elinde değildir. Fakat bunun devam etmekte olduğu göze çarpıyor. Gerçi Almanlar, bu gerilemeleri icab ettiren Rus hamlelerinin tükenmek üzere olduğunu söylemekte ve onun için sabırlı davranmayı tavsiye etmektedirler. Fakat bu iddia şimdiye kadar bir kaç defa tekrar edilmiş ve Sovyet mukavemetinin tükenmesine ramak kaldığı ileri sürülmüş olduğu halde, gerçekleşmemiş olduğu görüldüğünden bu defa da ihtiyatla karşılanacağı şüphe götürmez.

Fakat bizim burada bahis mevzuu etmek istediğimiz nokta, bu iddianın değeri değildir. Belki bugünkü vaziyetin Almanlara yüklediği yeni icablardır. Bunlar, şark cephesinde arazi terkederek çekilmek ve daha başka sahalarda neler yapılacağını beklemek gibi bir mecburiyete Almanyayı zorlamış bulunmaktadır. Bu yüzden Almanya şark cephesinde büyük bir muharebeye girişmekten çekiniyor, ve bu muharebeyi Müttefiklerle yapmayı tercih eder görünüyor.

Almanyanın karadaki durumu bu merkezde olduğu halde havadaki durumu da mühim bir değişiklik geçirmiştir.

Çünkü Almanyanın hava kuvveti epeyce bir zamandanberi İngiltereye karşı büyük ve mühim taarruzlar yapmamakta ve bu yüzden Alman hava kuvvetlerinin şark cephesinde teksif edilmiş olduğu sanılmakta idi. Fakat Alman hava kuvvetlerinin şarkta teksif edilmemiş olduğu son zamanlarda anlaşılmış ve bu kuvvetin nerede bulunduğu meraklı bir mevzu teşkil etmişti. İngiliz gazetelerinin anlatışına göre, Almanyanın hava kuvvetlerini de kendi yurdunu müdafaa için toplamış olduğu artık katiyetle sabit olmuştur. Nürenberg'e ve Berline akın eden İngiliz bombardıman uçakları, bunların mukavemetile karşılaşmış ve Almanların bu tayyareleri yüzer yüzer çıkararak yurdlarını müdafaa ettiklerini görmüşlerdir. Bu yüzden Alman hava kuvveti de müdafaaya çekilmiş oluyor.

Almanların kara kuvvetleri de, hava kuvvetleri de müdafaaya çekilmiş oldukları halde Müttefikler hava ve denizdeki üstünlüklerine güvenerek Avrupa kalesine taarruz için hazırlanmakta ve en son haberlere göre bu hazırlıklar Akdenizde en geniş ölçüyü almaktadır.

Acaba hedef neresi? Balkanlar mı, İtalya mı, yoksa Fransa mı?

Hedefin İtalya olduğunu gösterecek bir çok belirtiler bulunduğuna şüphe yoktur. Fakat bu belirtilere güvenerek bir hüküm vermek, çok yanlış olur.

Muhakkak olan nokta, büyük bir hâdisenin doğmak üzere olduğudur ve herkesten fazla Mihver devletleri bu hâdisenin mahiyetini merak ve heyecanla beklemektedir. Çünkü bu hâdisenin, muvaffakıyetli bir doğuş ifade ederse, bu Mihver âleminde bir çözüntüye sebeb olması kuvvetle muhtemeldir. Çünkü Müttefiklerin Avrupaya her hangi köşesinden girmeleri ve köprübaşı tutarak ilerlemeğe başlamaları, Mihverin kat'î mağlûbiyetini adeta bir emri vaki haline getirir ve o zaman Almanya, bugünkü Mihver manzumesini tutamıyacak hale gelir.

Ömer Rıza DOĞRUL

Kızılordunun taarruzu

Sovyetler dün muhtelif kesimlerde müteaddid şehirleri istirdad ettiler

Moskova 2 (a.a.) — Sovyet geceyarısı tebliği:

2 eylûlde Voronej cephesindeki kıt'alarımız Sumy şehrini işgal etmişlerdir.

Briansk'ın şimalinde taarruza geçen Sovyet kıt'aları 130 dan fazla meskûn mahal işgal etmişlerdir. Bunların arasında Kroloveç şehrile Sumy bölgesinin idare merkezi olan Yampol ve Kursk bölgesinin idare merkezi olan Gluskovo bulunmaktadır. Bu suretle bütün Kursk bölgesi şimdi Alman müstevlilerinden kurtarılmış bulunmaktadır.

Donetz havzasında kıt'alarımız muzafferane taarruzlarına devam ederek Lissitchansk, Voroşilovsk, Tchistiakovo şehirlerile Slavyanosevsk'in idare merkezi olan Novy Dombası ve mühim birer mevki olan Nijne, Tcherkaskoye, Rubakovo Petrova, Krasnoseiye ve Krasnikutu işgal etmişlerdir.

Azak denizi sahilinde faaliyette bulunan Sovyet birlikleri Budenovka şehrini işgal etmişlerdir.

Smolensk istikametinde kıt'alarımız taarruzlarını geliştirmeğe devam etmişler ve bazı kesimlerde 100 meskûn mahal işgal ederek 6-10 kilometre kadar ilerlemişlerdir.

Harkofun batı ve cenub - batısında kıt'alarımız düşmanın karşı taarruzlarını yenerek bir kaç meskûn mahalli işgal etmişlerdir.

1 eylûlde kıt'alarımız cephenin muhtelif kesimlerinde 108 Alman tankını hasara uğratmışlar veya tahrib etmişlerdir. Hava muharebelerinde ve hava bataryalarımızın ateşile 51 düşman uçağı düşürülmüştür.

Alman tebliği

Berlin 2 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığı tebliği: Şimdiye kadar müdafaa savaşının başlıca merkezlerini teşkil eden yerlerde kıt'alarımız dün de çetin savaşlara tutuşmuşlardır. Azimli karşı taarruzlar sayesinde, bazı yerlerde ilerliyen düşman kuvvetleri durdurulmuş ve kısmen ağır kayıblarla püskürtülmüştür.

Savaş ve hücum uçak teşkillerinin yaptığı kesif taarruzlar bilhassa Viazma cenub batısındaki düşman kuvvetlerine tevcih edilmiştir. Dün doğu cephesinde 120 tank tahrib olunmuştur. 30 ağustostan 1 eylûle kadar geçen devre zarfında 127 Sovyet uçağı tahrib edilmiştir.

Orel kesiminde Rusların zayiatı

Berlin 2 (T.P.) — Orel kesiminde 6 hafta devam eden ağır savaşlarda Alman ordusu temmuz ortasındanberi devamlı surette Sovyetlerin on bir ordusuna mukavemet göstermiştir. Alman ordusunun cepheleri yarılmaktan korunmuştur. Sovyetlerin bu savaşlardaki kaybı 14.000 esir, 4339 tank ve ayrıca tahrib edilmiş 420 zırhlı araba ve 589 toptur. Sovyetlerin kanlı kayıblara uğrıyan maktulleri, vermiş oldukları esirlerin birkaç mislidir.

Ruslar Novorosisk'e lâstik sandallarla çıkmak istemişler

Berlin 2 (T.P.) — Gecenin karanlığından istifadeye kalkışan Sovyet teşkilleri bir takım lâstik sandallarla Novorosisk koyuna girmeyi denemişlerdir. Ruslar karaya ayak basar basmaz ve daha silâhlarına el atmağa vakit kalmadan yıldırım gibi yetişen kuvvetlerimizle sarılarak imha edilmişlerdir. Bir kurmay subayının üzerinde bulunan bir haritaya nazaran, Sovyetlerin Novorosisk kesimine yeniden fazla önem verdikleri tesbit edilmiştir.

Almanlar Şark cephesinden kuvvet çekiyorlar

Londra 2 (a.a.) — Almanlar, şark cephesindeki mütemadi ricatlerinin «muhtemel olan bir İngiliz - Amerikan» taarruzuna karşı koyabilmek üzere şark cephesinden kuvvetlerini çekmekten ileri geldiğini itiraf etmektedirler. Haber verildiğine göre umumî vaziyet Hitler'i batı ve cenub Avrupada ihtiyat kuvvetleri toplamağa mecbur etmiştir.

Ukrayna çetelerden temizlenmiş

Oslo 2 (T.P.) — Reich Nazırı Rosenberg «Frit Folk» gazetesinin bir mümessiline Ukrayna ahvali hakkında bir mülâkat vermiştir. Nazır, 1 milyondan ziyade Ukrayna işçisinin bugün sanayide çalışmakta olduğunu söylemiştir. Ukraynada Alman ordusu tarafından hasad edilen milyonlarca ton hububat bütün Avrupanın ihtiyacına tevzi edilmektedir. Komünizmden canları yanmış olan halk bize Sovyet çetecilerinin imhasında en büyük yardımı yapmışlardır. Ukrayna ahalisi işiyle gücüyle meşguldür ve çetelerden temizlenmiştir.

8000 tank

Berlin 2 (T.P.) — Bugünkü Berlin gazeteleri Sovyetlerin ağustos içinde 8000 tank kaybettiklerini yazmaktadırlar.

Avrupa kalesine taarruz

(Baştarafı 1 inci sahifede)

kındır. Müttefik kıt'aları belki de Fransaya Marsilya bölgesinde taarruz etmek üzere İtalyanın yanlarından harekete geçeceklerdir.

Fransadaki Alman ordusu

Madrid 2 (a.a) — Son aylarda Fransadaki Alman ordusu mevcudu bir hayli arttırılmıştır. Bütün memlekette kademe halinde bulundurulan Alman kuvvetlerinin miktarı 30 tümen olarak tahmin edilmekte ve fakat mevcudun umumî yekûnu 300,000 i geçmemektedir. Kıtaatın muharebe nizamı stratejik zaruretlere göre tertip edilmiştir. Kıyı yolları ve demiryol kavşakları iyi korunmuştur. On tümen ihtiyat olarak orta Fransada Lyon ve Moulins bölgesinde bulundurulmaktadır. Bunlar, ancak mütearrız kuvvetlerin alacağı istikametlere göre kullanılacaktır.

İtalyaya hava akınları

General Eisenhower Amerikan umum karargâhı 2 (a.a.) — İtalyayı istilâya hazırlanmağa devam eden Müttefik hava kuvvetleri dün bu memleket üzerinde yeniden büyük bir faaliyet göstermişlerdir.

Amerikan bomba uçakları Spartivento burnundaki Mihver T.S.F. istasyonunu hasara uğratmışlar ve Sinopoli, Oliveti, Buon Marino bölgeleri demiryolu şebekesini bombalamışlardır.

Napolinin şimalinde kâin Aversadaki düşman tesislerine de hücum edilmiştir.

Ortaşark hava kuvvetlerine mensub İngiliz bomba uçakları Taranto deniz üssü yakininde bulunan Grottaglie hava alanına taarruz etmişlerdir.

Eski Ziraat müsteşarı öldü

Ankara 2 (Telefonla) — Eski Ziraat müsteşarı İhsan Abidin Akıncı vefat etmiştir. Cenazesi yarın kaldırılacaktır.

Arnavutluk - Karadağda çetecilerle mücadele şiddetlendi

Berlin 2 (T.P.) — Arnavudluk - Karadağ bölgesinde ahiren büyük ölçüde sistemli tarzda çetelerden temizleme hareketine girişilmiştir. Alman emniyet kıt'aları İtalyan kıt'alarile birlikte bu harekâtı tatbik etmişlerdir. Oldukça geniş bir saha tamamen asayişe kavuşmuştur. Müteakıben yapılan mücadele faaliyetleri esnasında kalan grupları da esaslı surette temizlenmiştir. Çeteler 650 den fazla ölü vermişlerdir. Takriben 800 çeteci esir alınmış ve yahud teslim olmuşlardır.

Bulgar Kralının cenazesine gidecek heyetimiz

Ankara 2 (Telefonla) — Müteveffa Bulgar Kralının cenaze töreninde hükûmetimiz namına bulunacak olan Halk Partisi Grup reis vekili Hasan Sakanın reisliğinde Ankara garnizon kumandanı Korgeneral Hüsnü Kılkış ve Hariciye Protokol umum müdürü Salâhaddin Arbelden mürekkeb heyetimiz bu akşam İstanbula hareket etti.

Harcirah tahsisatı azaldı

Ankara 2 (Telefonla) — Harcirah tahsisatı azaldığından nakil ve tahvil için müracaat eden adliye mensublarına harcirahsız olarak nakil ve tahvil talebinde bulunmaları Vekâletçe bildirilmiştir.

Yunanistana gönderilen ilâc ve malzeme

Selânik 2 (T.P.) — «Hallberan» adlı Alman vapuru gıda maddeleri ve tıbbî ecza ve ilâcları hâmilen Almanyadan Pire limanına gelmiştir.

Avrupanın mukadderatı

(Başmakaleden devam)

Times gazetesinin bir kaç gün önce yazdığı gibi kıt'ayı şark ve garb diye ikiye ayırarak şarktaki milletlerle Rusya, garbdakilerle de İngiltere arasında bir işbirliği sistemi yaratmak, bozulan Avrupa muvazenesini yeniden kurmağa elverişli bir düşünceye hiç de benzemiyor. Bundan önce bir çok defalar söylediğimiz gibi, İngiltere bu harbe Almanyayı yenerek yerine başka bir devleti geçirmek niyetile girmiş olamaz. İngiltere imparatorluk olarak, yani kendi kendisi olarak kaldıkça Avrupada bir muvazene politikası gütmek zorundadır. Bu ise en az iki Avrupa devletinin devamlı rekabet halinde yaşamasını icab ettirir. İngiltere zaman zaman bunlardan birile veya ötekile anlaşmak suretile sulhun korunmasına çalışır ve bir devletin tekbaşına kıt'aya hâkim kesilmesine engel olur. Bu devletlerden bir tanesi Avrupa garbında bulunursa, İngiltere onunla arkadaşlık etmeyi çok defa tercih eder; çünkü şarka karşı cephe kurmak bu şekilde daha kolaydır. Riyazî diyebileceğimiz aynî sebeblerden dolayı, Avrupa krizleri patlak verdiği zaman, merkezî devletler İngiltereyi ekseriya karşılarında düşman olarak görürler.

Fakat bütün muvazene unsurlarının ortadan kalkmasına göz yumarak bir devletle işbirliği yapmağa Britanya İmparatorluğu şimdiye kadar hiç razı olmadı ve olamaz.

Bir gün bunun aksi vaki olursa, bu, imparatorluğun ömrünü bitirdiğine dair bir işaret sayılacaktır.

NADİR NADİ

Mihver cephesinde faaliyet

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Kopenhagla olan irtibatını kesmiştir.

Dün Danimarkada yeni karışıklıklar olduğuna dair dolaşan şayialar bu memleketten gelen yolcular tarafından teyid edilmemiştir. Bunlara göre, şimdi Kopenhag bir devlet merkezinden ziyade bir askerî kampa benzemektedir. Bu seyyahların ilâve ettiklerine göre, Danimarkalıdan ziyade Alman görülmekte ve belediye dairesi meydanı toplarını havaya dikmiş olan bir Alman tankile her türlü geçide kapanmış bulunmaktadır. Alman devriyeleri görülmekte ise de her şey sükûnet bulmuştur.

Kopenhag'da dün gece çarpışmalar oldu

Londra 2 (a.a.) — Reuter: Londradaki Norveç ajansına gelen haberlere göre, Danimarkada tam bir sükûn hüküm sürdüğü ve hayatın normal bir şekil aldığı Almanlar tarafından ısrarla ileri sürülmesine rağmen, Danimarkalılarla Almanlar arasında çarpışmalar dün gece de devam etmiştir. Bir çok Danimarkalı tevkif edilmiştir. Kral ailesine mensub bütün subaylarla ileri gelenlerden 130 kişi tevkif edilmiştir.

İsveç Alman harb malzemesini geçirmiyor

Stockholm 2 (a.a.) — Afton Tidningen gazetesinin yazdığına göre, İsveç makamları uçak motörlerile yüklü 6 Alman vagonunun İsveç yolile Norveçe geçmesine müsaade etmemişlerdir. Bu red, İsveçin, bütün Alman harb malzemesinin İsveç topraklarından geçmesini yasak etmek hususunda almış olduğu son karara dayanmaktadır.

Kont Ciano'nun emlâki musadere edildi

Londra 2 (B.B.C.) — Bugün Roma radyosu eski İtalyan Hariciye Nazırı ve Mussolini'nin damadı Kont Ciano'ya ve karısı Edda'ya aid muhtelif yerlerdeki emlâkin musadere edildiğini söylemiştir. Eski faşist partisi şeflerinden Farinacinin de bütün emvali musadere olunmuştur.

Grandi, Samuel Hoare'le görüşmüş

Madrid 2 (a.a.) — İyi haber alan mahfillerde temin edildiğine göre, Kont Grandi, 25 ağustosta Lizbona gelerek Sir Samuel Hoare ile görüşmek fırsatını elde etmiştir. Grandinin sulh şartlarını kararlaştırmak üzere yarıresmî bir vazife ile Lizbona gittiği bu haberlerde ilâve edilmektedir.

Bahçıvan mahkûm oldu

Ankara 2 (Telefonla) — Bir sarhoşluk sırasında tahrik edilerek vurduğu yumrukla Finlandiya sefareti kavası Jan Lukiç'in ölümüne sebeb olan bahçıvan Şevket, Ağırceza mahkemesinde üç sene hapse mahkûm olmuştur.

Ziraat Vekilinin geniş tetkikleri

(Baştarafı 1 inci sahifede)

geçerek amelî usta yetişecek, köylü çocuklarını alarak baba san'atını daha asrî bilgilerle öğreterek köylerine göndereceğiz.

Mahsul vaziyeti ve gelecek sene için hazırlıklar

Bu sene çok iyi mahsul yılı içinde olmakla beraber bazı aşırı mubalâğalı hükümleri yerinde görmüyorum. İyi mahsul oldu. Geçen seneye göre yüzde kırk fazlalık göze çarpıyor. Eğer kış uzamasaydı, ilkbahar serin gitmeseydi daha iyi olabilirdi. Meyva da boldur. Yem vaziyeti de iyidir. İki yıldır hayvanlarımızın çektikleri sıkıntıya bu sene tesadüf edilmiyeceğini zannediyorum. Şurasını da söylemek mecburiyetindeyiz ki, iyi mahsul yetiştirmek kifayet etmiyor. Gelecek yılı emniyet altına almak, ekim hacmini daha genişletmek, tohumlukları hazırlamak lâzımdır. Çünkü gelecek senelerin ihtiyac vaziyetlerinin ne olacağını tahmin güçtür. Bunun için hazırlığa başladık.

Ziraat işlerinde takib ettiğimiz gaye, teşkilâtın teknikleştirilmesi, ziraat davamızın başarılmasında devlet elinin bir mesned teşkil etmesidir.

Bu sene devlet işletmesile şimdiye kadar hiç ekilmemiş yaylaları ektik. Bilgili ekimle buralardan yüzde elliye kadar neticeler aldık.

Daha pek çok ekilecek yerlerimiz var

Fakat yakın kanaatimize göre, vatanımızda 10 milyon hektar kadar arazi üzerinde ekim yapılmaktadır. Daha 15 milyon hektarlık arazinin ekim ve istihsal kabiliyeti olduğunu zannediyoruz. Ekim tarzının ıslahı için dünya vaziyetinin bugünkü durumuna rağmen mümkün vesaitle hemen her taraftan ziraat alât ve edevatı celbine çalışıyoruz. Yakınlarda Almanyadan 14.000 pulluk, 1000 ekim makinesi, 100 traktör getirttik. Bu defa zelzelede yıkılan Adapazarı pulluk fabrikasını tamir ederek istihsal hacmini bir misli arttıracağız. Bütün gayretimiz teknik bilgi, teknik vasıta ile Türk köylüsünü teçhizdir.

Hayvanlarımızın besi işleri etrafında da çalışmalarımız genişledi. Bunu da programlaştıracağız.

Ormanlarımız peyderpey devletleştirilmektedir. Dört yıl içinde tatbik edilecek bir programımız vardır. Kereste, selüloz, travers ihtiyacını devlet elile temin edeceğiz. Kömür ihtiyacı için bu sene ormanlarımızı çok müsaid bulundurduk. Aldığım malûmata göre, civarda pek çok odun ve kömür vardır.»

Üçler konferansı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Sovyet Rusya ile olan işbirliğinin inkişafı hakkında konuşulduğu tahmin edilmektedir.

Hükûmet reisleri de toplanacak

Washington 2 (a.a.) — Siyasî müşahidlerin fikrine göre, Birleşik Amerika, Büyük Britanya ve Rusya Hariciye Nazırları olan Mr. Cordell Hull, Mr. Eden ve M. Molotof arasında yakında yapılacak konferans muallâkta kalan bütün meseleleri birlikte halledebilmeleri için Reis Roosevelt, Mr. Churchill ve M. Stalin arasında yapılacak konferansın esaslarını kurmak için bir konferans başlangıcı olacaktır.

Papanın mümessili Washington'da bekleniyor

Washington 2 (a.a.) — Vatikan valisi Enrico Gabazzi, Roosevelt - Churchill görüşmeleri sona ermeden evvel buraya gelecektir.

Mekteb kitabları

Ankara 2 (Telefonla) — Bu sene mektelberde okutulacak kitabların listesi Maarif Vekâletince tesbit edilerek alâkadarlara bildirilmiştir. Alfabeler 15 kuruştan 30 kuruşa çıkarılmaktadır. Hususî tâbilerde olan ilk mekteb coğrafyaları da devletçe basılmaktadır. Kitab listesinde başka değişiklik yoktur.

Mevlid

Kıymetli ve sevgili zevcim ve babamız müteveffa Üsküdar asliye hukuk hâkimi Murad Hulûsi Türkmenin ruhuna 5/9/943 pazar günü öğle namazından sonra Üsküdar İhsaniye camii şerifinde Mevlid okutturulacağından, arzu edenlerin teşrifleri rica olunur.

Merhumun eşi ve evlâdları

YARINKİ
AMCABEY'de
Cemal Nadir'in dört nefis karikatürü:
Büyük başın derdi!..
Hapishane çeşmesi...
Gizli fuhuş!..
İstanbul kasidesi...
Burhan Felek'in, Mahmud Yesari'nin, Sermed Muhtar'ın, Sağdıç'ın zarif yazıları
YARIN
Okuyacağınız AMCABEY sizi eğlendirecek, güldürecek, düşündürecektir.

MİZAH HİKÂYELERİ
4 renkli nefis bir kapak içinde 25 kuruş
ÇIKTI

Başvekil Saracoğlu

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Ev, şimdi bir arsa halindedir. Ortasında Belediyenin yaptırdığı çok güzel mermer bir anıt vardır.

Burada Ödemiş Belediye reisi bir nutuk söylemiş ve Saracoğlu şu cümlelerle cevab vermiştir

«— Ben şurada doğdum ve bu mahallede büyüdüm. Ödemişin çocuklarına bütün varlığımla, ruhum ve kalbimle burada bağlandım. Gün geçtikçe artan bu muhabbet emin olunuz ki bugün en yüksek derecesini bulmuştur. İçimden gelen heyecanı zor zaptediyorum. Tekrar ediyorum hemşerilerim, size bağlıyım ve daima bağlı kalacağım.»

Başvekil anıttan ayrıldıktan sonra beyaz tüllere bürünmüş yavrular anıtın kaidesinde danslar ve zeybek oyunları yaptılar. Başvekil buradan ayrıldıktan sonra Maarif Vekâletince inşası kararlaştırılan «Saracoğlu orta teknik» okulu ile şehir belediyesi tarafından yaptırılacak doktor Mustafa Bengisu hastanesinin temellerini atmış ve sonra ödemiş İzmir takımlarının maçında, daha sonra da partinin vereceği ziyafette bulunmuştur.

Başvekil gece 22 de Gölcüğe hareket etti. Şükrü Saracoğlu bu gününü gölcükte geçirecek ve yarın Salihliden trenle Ankaraya gidecektir.

Şimalî Pasifikte

(Baştarafı 1 inci sahifede)

sabahı Marcus adalarından Mınaltörishima'ya karşı taarruzda bulunan düşman kuvvetleri hususî surette yetiştirilmiş kıt'alarla bir uçak gemisinden ve 160 bomba ve av uçağından mürekkebdi. Düşman birlikleri yerdeki tesislere taarruz etmişlerdir.

12 düşman uçağı düşürülmüştür. Yerde garaja alınmış olan Japon uçakları bir miktar hasara uğramışlardır. Japon kıt'alarının kayıbları ve tesislerde husule getirilen hasarlar ehemmiyetsizdir.»

Tarih öğretmeni aranıyor

Fethiye hususî orta okulu için tarih ve coğrafya öğretmeni aranmaktadır. Taliblerin Cumhuriyet gazetesinde F. O. adresine müracaat.

Esefli bir ölüm

Fransa ordu kumandanlarından müteveffa Touvenenin kızı ve müteveffa General Huberin üvey kızı,

Bayan Bert Sefa Şefik Paşa Yiğit vefat etmiştir. Âyini ruhanî yarınki cumartesi günü saat 8 de okunacak ve cenazesi saat 15 te Pangaltı Sentespri kilisesinden kaldırılarak ebediyete teslim edilecektir.

Hadiseler Arasında FELEK

Hacı Bey fışfış

Rahmetli babam bana şu fıkrayı anlatmıştı:

Mısırda şunun bunun takıldığı meczublardan (belki de akıllılardan daha uslu) Hacı Bey Fışfış adında bir adamcağız varmış. Hani şu bizim Pazarola Hasan Bey tertibi bir şey.

Bu biçarenin de arkasına çoluk çocuk takılır, iz'ac edermiş. Bütün tevekkülüne rağmen bir gün onun da tahammülü kalmamış, kendine sataşanlardan birinin kafasına bir taş atıp yarmış. Polis vak'ası. Adamı tutup hâkimin huzuruna götürmüşler. Kafası yarılmış çocuk da davacı.

Hâkim, maznunun hüviyetini tesbit ettikten sonra sormuş:

— Ali Bey! Bu zavallı çocuğun başını neden yardın! Bak..

Hâkim sözünü bitirmeden,

Ali Bey, Arabistanda âdet olduğu üzere bir sözü keserken tekrar edilen:

— Peygambere salavat demiş.

Hâkim ve samiin

Salavat getirmişler.. Hâkim biraz bekledikten sonra tekrar sormuş

— Anlat bakalım Ali Bey.. Bu çocuğun başını....

Ali Bey tekrar:

— Peygambere salavat! diye hâkimin sözünü kesmiş. Tekrar salavat getirmişler, fakat bir şey söylememiş. Hâkim üçüncü defa sormuş

— Ali Bey! Mahkemeyi fazla işgal etme! Sen bu çocuğun başını neden...

Ali Bey, tekrar hâkimi kesip:

— Peygambere salavat.. deyince, hâkim dayanamamış:

— Yooo! Artık sen fazla geldin. Bir defa salavat, iki defa salavat.. Akşama kadar salavat mı getireceğiz? Cevab vermezsen seni mahkûm edeceğim.

Deyince, Ali Bey, şu cevabı vermiş:

— Hâkim efendi! Ben huzurunuzda ancak üç defa Peygamberin adını andım diye öfkelendiniz. İnsaf edin! Bir sürü yumurcak peşime düşmüş. Sabahtan akşama kadar «Ali Bey fış fış! Ali Bey fış fış!» diye bağırırsa ben ne hale gelirim?

Tabiî Ali Bey beraet etmiş.

Onun için ben bir şeyi sık sık tekrar etmeği sevmem. Karşısındakini bıktırır. Hatta aşk ilânı gibi, muhabbet, sadakat beyanı, belki de saygı ve ubudiyet teminatı gibi şeyler dahi fazlaca tekrarlanırsa kıymetini, tesirini kaybeder, hatta tersine tesir eder. Allah rahmet eyliye, bizim bir resim hocamız Rıza Bey vardı. Dervişlerin «Allah, Allah!» diye zikretmelerine içerler:

«— Cenabı Hak, isminin bu kadar sık tekrarlanmasına muhakkak gazab eder. İnsanı bile on defa Mehmed! Mehmed! Mehmed! diye çağırsalar çileden çıkar, nerede kaldı, Ulu Tanrım, derdi.

Lâfı uzatmıyalım:

Okuyucularımız, eksik olmasınlar, daima mektub yazıyorlar. Bunların içinde bize karşı lâyık olmadığımız iltifatlarda bulunanlar, umumî efkârı veya ehemmiyetlice bir kütleyi ilgilendirecek hâdiselerden bahsedenler var. Fakat bunlar arasında bir gazetecinin ihtisas ve iktidarı dışında kalacak şahsî isteklerde bulunanlar, davasını kaybettiğinden şikâyet eden, kanunî yolları tıkalı şikâyetlerde bulunan ve nihayet sırf kendisinden başkasını ilgilendirmiyen şekvalarda bulunup benden bunları yazmamı istiyenler var. Bugünkü şartların maddi ve manevi darlığı karşısında biz geniş tesirli hâdiseleri yazmak için bile pek az imkân bulabilirken münferid ve şahsî bir vak'ayı gazeteye yazmanın imkânsızlığı söz götürmiyen bir realitedir. Okuyucularımızın derdlerine, elemlerine ve kaygularına olanca kuvvetimizle iştirak etmekle beraber onlara, istedikleri şekilde hizmet edemediğimizden dolayı da ayrıca müteessir oluyorum. Bu satırlarla bir kere daha burada tekrara mecbur oldum: Gazeteci, velevki münferid bir vak'a da olsa, umumî şümul ifade eden hâdiselerden başka şeyle uğraşamaz. Eline verilen kalem ve önüne serilen kâğıd ancak dairesi geniş hâdiselerle uğraşmak için verilmiştir. Her okuyucunun arzusunu tatmin edemiyorsak bunu kayıdsızlığa değil, yersizliğe ve imkânsızlığa yormalısınız. Kusura bakmayın!

B. FELEK

FAYDA
FAYDA

Çocuklarınızı ve sıhhatinizi koruyunuz. Bit, sinek, tahtakurusu, güve, pire ve bütün haşaratı
FAYDA
ile öldürünüz. Elbisenize, odanıza, her mahalle mutlaka F A Y D A püskürtünüz. Haşarattan ve hastalıktan kurtulursunuz.

Topuzun Kısmeti

Yazan **Mahmud Yesari**

No. 37

Leylâ — (Çantasından iki on liralık çıkarır, garsona uzatır:) Birini kemancıya, birini udcuya ver.

Garson — Peki efendim. (Gider, paraları kemancı ile udcuya verir:) Hanımefendi gönderdi.

(Kemancı ile udcu, iskemlelerinden yarı kalkıp eğilerek teşekkür eder, yerlerine otururlar.)

Kemancı — Size, Neyzenin bayıldığı havalardan birini daha çalayım, (Udcuya:) Bu da, sende yoktur.

(Hem söyler, hem çalar:

«Koyun beni yükseklerde yatayım,
«Yatayım da yâr semtine bakayım,
«Yâr safada, ben cefasın çekeyin,
«Çeke çeke yüreğime kan doldu,
«Aramızda yemin oldu, and oldu.»)

Leylâ — Yaşa... (Rakı içer.)

Sarışın adam — Bu da güzel!

Esmer genç — Neyzen, kolay sever, kolay beğenir mi?

Beyaz pardesülü genç — Neşet be, sende neler varmış da bizim haberimiz yokmuş!

(Keman devam eder.)

Leylâ — (Çatalile tabağına vurur:) Garson!

Garson — (Koşarak girer.) Emriniz?

Leylâ — (Çantasından iki on liralık çıkarır, garsona uzatır:) Birini kemancıya, birini udcuya ver.

Garson — Peki efendim. (Gider, paraları kemancı ile udcuya verir.) Hanımefendi gönderdi.

(Kemancı ile udcu yerlerinden kalkarak eğilir ve tekrar otururlar.)

Kemancı — (Leylâya:) Mahcub ediyorsunuz.

Leylâ — Birşey değil...

(Çatalile tabağa vurur:) Garson!

Garson — (Koşarak gelir:) Emriniz?

Leylâ — Beylerin masasındaki mezeleri tazele... Hesab, bendedir.

Garson — Başüstüne. (Büfeye gider.)

Leylâ, eğilir, tozdan çeker, doğrulur.)

Topuz — Keyiflenmeğe başlamıştır:) Gurban, ne düşüriysin de ariysin?

Leylâ — Çok karışma... Sen, iç!

Topuz — Gafam döniy.

Leylâ — (Rakı içer.) Çok kof kafalısın.

(Garson, sarışın adamın masasındaki mezeleri tazelemeğe başlar.)

Esmer genç — Ne o, aklına mı esti?

Garson — (Sırıtır:) Hanımefendiden...

Sarışın adam — Anlaşıldı; Leylâ, bu gece para yemeğe çıkmış.

Kemancı — (Leylâya:) Bir emriniz yok mu?

Leylâ — Emir değil, bahriye çiftetellisini rica etsem...

Kemancı — Başüstüne. (Udcuya:) Bu, sende vardır.

Udcu — (Güler:) Eksiksiz, kusursuz bilirim.

Kemancı — Çok şükür...

(Kısa bir akorddan sonra, kemanla) ud bahriye çiftetellisine başlarlar.

Leylâ — (İskemlesini geriye çekerek kalkar, garsona seslenir:) Şu ortadaki masaları kenara çek.

(Garson, masaları kenara çeker; Leylâ, ortaya gelir, parmaklarını şaklata şaklata çiftetelli oynamağa başlar.)

Topuz — (Şaşırmış, afal afal bakar:) Ula, bana, otur deyidi, kendi oyniy...

(Sarışın adamın masasındakiler, tempo ile el çırparlar: Yaşşa! Oooh! Yallah... Yallah.. Oh!. Aşağıdan yavrum!.. Yaşşa!..)

(Leylâ, göbek atarak, gerdan kırarak, göğüs titreterek kıvıra kıvıra oynamaktadır.)

Masadakiler — (El çırparlar:) Yaşşa aslan!.. Oooh!.. Yallah, Yallah... Amman yavaş, kol geçiyor... Aşağıdan yavrum... Yaşşa!.. Derd görme, kıvır..

Şoför — (Kendi kendine:) Yaman karı imiş! Adamın böyle gacosu olmalı... Yanındaki hırt, bunun zevkini çıkaramaz ki... Aval aval bakıyor.

(Leylâ, oynar, oynar; yorulur, durur; masasına gider, çantasını alır, bir elli liralık çıkarır, sarışın adamın masasına yaklaşır, parayı kemancının yan cebine koyar, döner, yerine oturur.)

Esmer genc — (Sarışın adama:) Yamanmış! Haklı imişsin.

Sarışın adam — Ben, boşuna konuşmam.

Kumral genc — Önce korkmuştum ama, bu geceki keyfimiz değdi.

Kemancı — (Kemanını bırakmıştır. Yavaşça:) Elli liralık koydu.

Udcu — Beni de unutma.

Kemancı — Unutmam merak etme. (Udcuya:) «Kekliğe başlıyalım mı?

Udcu — Ben, hazırım.

(Hem söyler, hem çalarlar:

«Kekliği düz ovada avlarım,
«Amanın, dumanım avlarım,
«Yar gelir, yar gider avlarım, hey...
«Avlarım hey,
«Avlarım hey...»)

Leylâ — (Kadehini birden diker:) Yaşşa, Neşet! (Yerinden kalkar, parmaklarını şakırdatarak oynamağa başlar, ayni zamanda da söyler.)

(Keman, ud ve Leylâ beraber:

«Öküz deyi hergeleye katayi,
Katayi...
«Armud deyi avurduma dıhayi,
«Dıhayi...
«Bülbül öter gelir dolanirek,
«Dolanirek,
Dolanirek, hey...»)
«Kekliği düz ovada avlarım...»)

(Gazinodakiler, tempo ile el çırparlar.)

Topuz — (Ağzı bir karış açık:) Vallaha yaman oyniy!.. Ula, ben, garışıh düş goriyim a, bahalım ne vahit uyanacağım?

Kumral genç — Bu da çiftetelli kadar kıyak...

Beyaz pardesülü genç — Üstüne varsa, domina.

(Leylâ, yorulmuş gibi durur, masasına gider, çantasını alır, iki tane elli liralık çıkarır, sarışın adamın masasına yaklaşır, elli liralıkların birini kemancının, öbürünü udcunun cebine koyar.)

Leyâ — (Udcuya:) Demin, seni unuttumdu.

Udcu — (Etekler gibi:) Teşekkür ederim hanımefendi, hakipayinizim.

(Leylâ, döner, yerine oturur.)

Leylâ — Topuza:) Konuş be!

Tpuz — Ne diyem ki gurban?

Leylâ — Konuşmak istiyorum. Bir şeyler istiyorum. Bir şeyler söyle, put gibi durma.

Topuz — Ne gonuşam? Bilmirim ki...

Leylâ — Masaları birleştirelim.

Topuz — Ne yapah?

Leylâ — Konuştuğum adamların masasına gidelim, yahud da onları bizim masaya çağıralım, hep beraber oturalım.

Topuz — Bahalım, onlar isterler mi ki?

(Arkası var)

AYDA 5 LİRA TAKSİTLE
Elmaslı ve pırlantalı saatler, altın ve plâtin nişan yüzükleri, kıymetli taşlarla süslü çiçek ve plâklar, yeni şövalye yüzükler, gümüşten mamul zarif tatlı, pasta ve yemek takımlarının kısmen peşin, kısmen taksitle siparişleri kabul olunur. Saatler emsali gibi 15 sene teminatlıdır. Taşradan sipariş etmek istiyenlere katalok gönderilir. Adres: İstanbul Sirkeci Yelkenci han, No. 8

RADYO

Bugünkü Program

7,30 Program
7,32 Jimnastik
7,40 Haberler
7,55 Müzik (Pl.)
★
12,30 Program
12,33 Müzik (Pl.)
12,45 Haberler
13,00 Şarkılar
★
18,00 Program
18,03 Dans orkes.
18,30 Fasıl heyeti
19,00 Konuşma
19,10 Oyun havaları
19,30 Haberler
19,45 K. Türk Mü.
20,15 Rad. Gazetesi
20,45 Temsil
21,30 Salon orkes.
22,30 Geçmiş gün
22,35 Haberler
22,50 Kapanış

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								■	
2								■	
3						■			
4							■		
5			■						
6				■	■				■
7		■							
8				■			■	■	
9	■								■

Soldan sağa:

1 — Sıkıp ezmeğe yarayan aletlerden. 2 — İleriye doğru sürerken. 3 — Bir hayvan (eski terim), fransızcada bir harfin okunuşu. 4 — İşaret ve delil, eski Tanrılardan. 5 — Bir soru edatı, öbür dünya. 6 — Bir renk, aydınlık verenlerden. 7 — Billûr. 8 — Fransada bir nehir, bir harfin okunuşu. 9 — Öğüd.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Dünyayı zaptedip ele geçiren. 2 — Eski Türklerden (cemi), bir sayı. 3 — Büyüme alâmetleri gösterme, kanaat getirtme. 4 — Yunanistanda bir şehir. 5 — İğrençlik veren, bir sayı. 6 — Nota, bir hayvan. 7 — «Konu» nun müjdecisi, çevrilince dönüp dolaşma hareketine delâlet eder. 8 — Bir tatlı. 9 — Orta veya muhit, sıfat eki.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	G	İ	R	G	İ	N	L	İ	K
2	Ö	G	Ü	R	M	E	■	L	E
3	Z	■	S	İ	L	M	E	K	■
4	T	A	V	■	A	L	L	A	H
5	A	L	A	N	■	İ	H	Y	A
6	Ş	A	Y	İ	A	■	A	■	T
7	İ	S	L	A	N	A	N	■	İ
8	■	K	İ	M	İ	Z	■	Ö	R
9	P	A	K	■	T	İ	R	P	A

BORSA

İstanbul Borsasının 2/9/943 fiatları

		Kapanış
Londra	— 1 Sterlin	5,22
New-York	— 100 Dolar	130,50
Cenevre	— 100 İsviçre Fr.	29,9760
Madrid	— 100 Pezeta	12,89
Stockholm	— 100 İsveç Kr.	31,1325

Zayi — Cild No. 8/15 ve 7/8/943 tarihli As. Posta No. 18762 den aldığım ekmek ilmühaberini zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Gdl. Erbaş Mustafa Gülaçtı

UYUZ ve DERİ
Kaşıntılarını
Dermoliv
ÇABUK GEÇİRİR.

EN KESKİN
Traş bıçakları
Somefa
MADE IN GERMANY
0.10 mm 0.10 mm
Solingen
Toptan satış yeri: Sultanahamam Camcıbaşı han No. 10

Zayi — Deniz erat muamelât sevk şubesinden aldığım terhis tezkeremle nüfus kâğıdımı kaybettim. Yenilerini çıkaracağımdan zayiin hükmü yoktur.

334 doğumlu Ahmed oğlu Ahmed Tomalak

Büyük fırsat

Emsaline ender tesadüf edilir lekesiz, gayet beyaz biri II. diğeri 563 kıratlık 2 pırlanta 6/9/943 günü Sandalbedesteninde satılacaktır.

SATILIK

Üsküdar, İhsaniye caddesinde 111 numaralı 11 odası, 2 salonu, geniş bahçesi ve fevkalâde nezareti olan ev satılıktır. Tabiblerin cumartesi, pazar, çarşamba günleri ayni evde sahibine müracaatleri.

Tozlu halılarla

Bütün seneyi geçirmeyiniz. Halılarınız fennî surette yıkanır ve yepyeni olur.
HALICILIK TÜRK LTD Şti.
4 üncü Vakıf han 58 — İstanbul
Telefon: 23967

Sahib ve Başmuharriri
Yunus Nadi ABALIOĞLU
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

BU AKŞAM

Kızkule SALACAK PLÂJ Gazinosunda

Mevsimin en büyük musikî ziyafeti

MÜNİR NUREDDİN

ve ARKADAŞLARI KONSERİ

Ayrıca: **MUALLÂ**

ve ARKADAŞLARI

Salacaktan Köprüye vesait temin edilmiştir.

Bu akşam AZAK Bahçesinde

Mevsimin en zengin müsameresi. Yakında İzmir Fuarına hareketi dolayısile

1 — **MÜZEYYEN SENAR'ın son konseri**

2 — İSMAİL DÜMBÜLLÜ

Heyeti tarafından ARİFİN HİLESİ eğlenceli, gülünçlü, şarkılı oyun 3 perde

3 — İSMAİL DÜMBÜLLÜ tarafından TURŞUCU DÜETOSU

4 — Okuyucu SABRİYE TOKSES

5 — ZENGİN VARYETE NUMARALARI

Bu zengin müsamereyi halkımızın kaçırmamasını tavsiye ederiz.

HUSUSÎ NİŞANTAŞI

IŞIK LİSESİ

Kuruluş tarihi 1885

ANA — İLK — ORTA — LİSE — KIZ — ERKEK — YATILI — YATISIZ

Talebe kayıd işlerine devam olunmaktadır. Müracaat hergün saat 9 - 17 ye kadardır. Ecnebî dil tedrisatı ilk kısımdan başlar. Tel: 80879

HUSUSÎ

YATILI YATISIZ **İstiklâl Lisesi** KIZ ERKEK

Kayıdlara başlanmıştır. Şehzadebaşı karakolu arkası Telefon: 22534

İLK — ORTA — LİSE

ERKEK KIZ **YENİ KOLEJ** YATILI YATISIZ

İlk üçüncü sınıfta başlıyan yabancı dil öğretimine çok önem ve zaman veren muadeleti tasdikli hususî Türk okuludur. Telefon: 41159

ERKEK ve KIZ — YATILI ve GÜNDÜZLÜ

SANKT GEORG

ALMAN OKULLARI

İstanbul — Galata Kartçınar sokak Tel: Erkek: 42095 — Kız: 40499
ERKEK KISMI : Orta, Lise ve Ticaret Okulu
KIZ » : İlk, Orta Okul ve Ticaret kısımları
KAYID Her pazartesi ve perşembe 9 dan 12 ye kadar 1 eylûlden itibaren her gün sabah ve akşam.
İkmal imtihanları : 13 ve 14 eylûlde
Tedrisatın başlaması : 15 eylûl 943 çarşamba.

Ankara Telefon Müdürlüğünden:

1 — Muhammen bedeli 8000 lira olan 8500 tane «Ankara Telefon Rehberi» nin basılması eksiltmeye konmuştur,

2 — Bu işe aid eksiltme ve fennî şartnameler Ankara Telefon Müdürlüğü Abone dairesinden parasız olarak alınabilir.

3 — Eksiltme 16/9/943 tarihine tesadüf eden perşembe günü saat 16 da Ankara Telefon Müdürlüğünde yapılacaktır,

4 — Eksiltme kapalı zarf usulile olacaktır,

5 — Muvakkat teminat 600 liradır,

6 — Eksiltmeye gireceklerin muvakkat teminat makbuzu ile kanunî vesikalarını teklif mektublarını beraber eksiltme tarihi olan 16/9/943 perşembe günü saat 15 e kadar Ankara Telefon Müdürlüğüne teslim etmeleri ilân olunur. (8637)

SÜMERBANK

Bakırköy Bez Fabrikası Müdürlüğünden:

1 — Fabrikanın hurdalığında mevcud aşağıda cins ve miktarları yazılı tam veya kısmen hurda malzeme açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Arttırma günü 6/9/943 pazartesi saat 14 tedir.

3 — Teminat parası 200 liradır.

4 — Fabrika satışı yapıp yapmamakta serbesttir.

5 — Malzeme şunlardır:

1070	aded	Gaz tenekesi	İyîce
131	»	» »	Çok eski
31	»	Küçük kapaksız varil	Hurda
6	»	Galvanizli saç varil	»
12	»	Kapaksız varil	»
48	»	Adi varil	»
63	»	200 litrelik varil üst kapaklı	Müstamel
41	»	200 litrelik varil yan kapaklı	
2	»	300 litrelik varil	
2	ton	Muhtelif hurda demir saç	

6 — Malzemenin toplu alınması şart değildir. (8673)

İstanbul Jandarma Satınalma Komisyonundan:

Beher kilosuna 249 kuruş fiat tahmin edilen evsafile şartnamesine uygun 10.700 kilo turyağı 9/9/943 perşembe günü saat 15 te İstanbul - Taksimde Jandarma Satınalma Komisyonumuzda kapalı zarf eksiltmesile ihale edilecektir. Muvakkat teminat 1998 lira 23 kuruştur.

Şartname hergün 134 kuruş bedel karşılığında Komisyonumuzdan verilir. İsteklilerin kanunî vesikalarile teminat makbuz veya mektublarını muhtevi kapalı zarf teklif mektublarını ihale vaktinden bir saat evveline kadar Komisyonumuza vermeleri. (8189)

Kocaeli Vilâyetinden:

İzmit Memleket hastanesi için açık eksiltme suretile satın alınacağı ilân edilen 1730 lira 61 kuruş muhammen bedelli 180 kalem alât ve edevat için talib zuhur etmediğinden eylûlün 13 üncü pazartesi günü saat on birde ihalesi yapılmak üzere pazarlığa çevrilmiştir. İsteklilerin o gün zikredilen saate kadar 129 lira 80 kuruşluk muvakkat teminatla Vilâyet Makamına şartname ve alınacak alât ve edevat listesini görmek istiyenlerin de Encümen kalemine müracaatleri. (8634)

Devlet Demiryolları 2 nci İşletme Müdürlüğünden:

Çankırı - Zonguldak arasında her hangi bir istasyonda vagonda teslim şartile ve Komisyonda mevcud nümunesine uygun evsaf ve eb'adda satın alınacak (500,000) beş yüz bin aded tuğla kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

Muhammen bedeli (22500) yirmi iki bin beş yüz lira ve muvakkat teminatı (1687,50) bin altı yüz seksen yedi lira elli kuruştur. Eksiltme 17 eylûl 943 tarihinde cuma günü saat 16 on altıda Ankara istasyonunda İkinci İşletme binasında toplanacak Komisyonda yapılacaktır. Bu işe girmek istiyenlerin kanun ve şartnamenin tayin ettiği vesikalarile muvakkat teminat ve tekliflerini havi zarflarını ayni gün saat 15 on beşe kadar Komsiyon Reisliğine vermiş olmaları lâzımdır. Şartnamesi Komisyon kaleminden parasız alınabilir. Teklif sahibleri nümunelerini de birlikte getireceklerdir. (8611)

Millî Müdafaa Vekâleti HavaMüsteşarlığından:

Hava Gedikli Okuluna talebe kayıd ve kabul muamelesi 30 eylûl 943 tarihine kadar uzatılmıştır. Alâkadarların bulundukları mahal askerlik şubesi başkanlıklarına hemen müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur. (8757)

Devlet Demiryolları 9 uncu İşletme Müdürlüğünden:

İşletmemiz ihtiyacı olan 18000 kilo pirinç kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme 16/9/943 perşembe günü saat 11 de 9 uncu İşletme Müdürlüğü binasında toplanan Arttırma, Eksiltme Komisyonu tarafından yapılacaktır.

İşin muhammen bedeli 30306.73 lira, muvakkat teminatı 2273 liradır. Taliblerin teminat ve diğer kanunî vesikalarını havi kapalı zarflarını ayni günde ve azamî saat 10 a kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır. Bu saatten sonra getirilen zarflar kabul edilmez. Şartnameler 152 kuruş mukabilinde Komisyon kaleminden verilir. (8517)

TÜRKİYE DAHİLİNDE

"Kuru üzüm işi yapanların„ nazarı dikkatine

ERLER Türk Anonim Şirketi

Sermayesi 100,000 Türk Lirasıdır.

Merkezi İZMİR
Telgraf Adresi: ERLER İZMİR
Mektub adresi: ERLER TÜRK ANONİM ŞİRKETİ İZMİR

Yarım asra yakın bir zamandanberi İzmirden Avrupaya kuru üzüm ihraç eden mütehassıs zevat tarafından teşkil edilen şirketimiz dahilde üzüm sarfiyatının arttığını gördüğünden, Türkiye Devlet Demiryollarının bütün istasyonlarile Devlet Denizyollarının uğradığı iskeleler için asgarî yüz kutuluk partiye kadar şimendifere veya vapura teslim mal satmakta ve bu suretle sipariş kabul etmekte olduğunu Türkiyemiz dahilinde kuru üzüm işile iştigal eden tüccar, müteahhid, bakkal ve manavların nazarı dikkatine arzederiz.

Her telgraf ve mektuba hemen cevab verilir. İki yüz elli kutudan aşağı siparişlerden ayrıca on lira masraf alınır.

Göz Hekimi

Nuri Fehmi Ayberk

Haydarpaşa Nümune Hastanesi Göz Mütehassısı
İstanbul Belediyesi karşısında
Telefon: 23212

İstanbul Defterdarlığı ilânları

Kazası	Mahallesi	Sokağı	Kapı No.	Cinsi	Hissesi	Mukayyed kıymeti	Pey akçesi
Üsküdar	Selâmiali	Kabristan	19	Ev	Tam	1200 00	90 00

Nazik'in Üsküdar Şubesine olan varlık vergisi borcundan dolayı yukarıda, yeri, cinsi yazılı mülkü satılması kararlaştırılmıştır.

İlk ihale 9/9/943 Perşembe günü saat 14 de, kat'î ihale de 20/9/943 Pazartesi günü saat 14 de yapılacağından talib olanların pey akçelerini havi makbuzlarla mezkûr günlerde Üsküdar Kazası İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur. (8574)

Kazası	Mahallesi	Sokağı	Kapı No.	Cinsi	Hissesi	Mukayyed kıymeti L. K.	Pey akçesi L. K.
Üsküdar	Kuzguncuk	Simitçi-tahir	35	Ev (72,39 metre murabbaı	Tam	1440 00	108 00

Salomon'un Üsküdar Şubesine olan varlık vergisi borcundan dolayı yukarıda yeri ve cinsi yazılı mülkün satılması kararlaştırılmıştır.

İlk ihale 9/9/943 Perşembe günü saat 14 de, kat'î ihale de 20/9/943 Pazartesi günü saat 14 de yapılacağından talib olanların pey akçelerini havi makbuzlarla mezkûr günlerde Üsküdar Kazası İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur. (8575)

Kazası	Mahallesi	Sokağı	Kapı No.	Cinsi	Hissesi	Mukayyed kıymeti L. K.	Pey akçesi L. K.
Üsküdar	İcadiye	Çamlıca Cad	3	Ahşab ev	Tam	2400 00	180 00

Karabet ve Yervant'ın Üsküdar Şubesine olan varlık vergisi borçlarından dolayı yukarıda yeri ve cinsi yazılı mülkün satılması kararlaştırılmıştır.

İlk ihale 9/9/943 perşembe günü saat 14 de, kat'î ihale de 20/9/943 Pazartesi günü saat 14 de yapılacağından talib olanların pey akçesini havi makbuzlarla mezkûr günlerde Üsküdar Kazası İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur. (8573)

Kazası	Mahallesi	Sokağı	Kapı No.	Cinsi	Hissesi	Mukayyed kıymeti L.K.	Pey akçesi L.K.
Üsküdar	Pazarbaşı	Karamanlı	34	Ev	Tam	600 00	45 00

Manol'un Üsküdar Şubesine olan varlık vergisi borcundan dolayı yukarıda yeri ve cinsi yazılı mülkün satılması kararlaştırılmıştır.

İlk ihale 9/9/943 Perşembe günü saat 14 de, kat'î ihale de 20/9/943 Pazartesi günü saat 14 de yapılacağından talib olanların pey akçelerini havi makbuzlarla mezkûr günlerde Üsküdar Kazası İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur. (8576)

Tarlabaşı şubesine borclu Vahram Basmacıyanın; Taksim Kocatepe mahallesi Valideçeşmesi 135 numarada kurulu marangoz atölyesinde mevcud makine ve tezgâhlarla sair alât ve edevat 6/9/943 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 10 da mahallinde satılacağı ilân olunur. 8766)

Galatasaray şubesine varlık vergisinden borclu Funus cenaze levazımatı sahibi İrma ve Emil'in Pangaltı Baysungur sokak 50 numaralı garajda mevcud 3740 ve 3573 plâka numaralı 2 aded cenaze nakline mahsus otomobil ve garajda mevcud diğer eşya 4/9/943 tarihine rastlıyan cumartesi günü saat 10.30 da mahallinde satılacağı ilân olunur. (8797)

Galatasaray şubesine varlık vergisinden borclu korsacı J. Russel'in Beyoğlu Tünel meydanı 12 numaralı ticarethanesinde mevcud kasa, dikiş makinesi, camlı banko, koltuk, duvar saati, vesair demirbaş eşya ile muhtelif mamul ve gayrimamul kadın korsaları vesair korsacılığa müteallik eşya 4/9/943 tarihine tesadüf eden cumartesi günü saat 10,30 da mahallinde satılacağı ilân olunur. (8798)

İstanbul Vakıflar Direktörlüğü ilânları

1 — 45	2/9/943 Perşembe
46 — 110	3/9/943 Cuma
111 — ve daha yukarı	4/9/943 Cumartesi

Hayrat hademesinin ağustos 943 aylıkları yukarıda yazılı tarihlerde hizalarındaki No. sıralarına göre verilecektir. (8770)

İstanbul Belediyesi İlânları

Hesab İşleri Müdürlüğü kadrosunda münhal bulunan 15,20 lira maaşlı 50,60 lira ücretli memurluklar için 9/9/943 tarihine müsadif perşembe günü saat 14 te lise ve 10/9/943 tarihine müsadif cuma günü saat 14 te de ortamekteb mezunları arasında müsabaka imtihanı yapılacaktır.

Aşağıda yazılı evsafı haiz olanların 7/9/943 salı günü akşamına kadar Belediye Riyasetine istida ile müracaat ederek istenilen vesaiki vermeleri ve tayin edilen gün ve saatte Belediye Merkez binasında hazır bulunmaları ilân olunur.

1 — Türk olmak. 2 — 18 yaşını ikmal etmiş olmak. 3 — Erkek talibler filî askerlik hizmetini ifa etmiş olmak. 4 — 30 yaşından yukarı olmamak. 5 — Herhangi bir yüksek mektebe kayıdlı bulunmamak. (8678)

Devlet Konservatuarından:

Ankara Devlet Konservatuvarına alınacak öğrencilerin kabul imtihanları bu yıl, eylûlün 23, 24, 25 inde İstanbulda Galatasaray Lisesinde, 28, 29, 30 unda İzmirde Atatürk Lisesinde ve ilkteşrinin 6, 7, 8 inde de Ankara Devlet Konservatuvarında yapılacaktır.

Kabul şartları Ankara Devlet Konservatuvarından; orta okul, lise, Öğretmen Okulu Müdürlüklerinden, Maarif memur ve Müdürlüklerinden ve 23 ağustos 1943 tarih ve 238 sayılı Maarif Vekilliği tebliğler dergisinden öğrenebilirler. (8513)

İzmir İnhisarlar Başmüdürlüğünden:

1 — Kapalı zarf usulile eksiltmeye konulan Başmüdiriyetimizle İzmir Tütün Fabrikası Müdürlüğünün 943 malî yılı mamul yaprak tütün sandık ve balyalarile diğer eşya nakliyatı için teklif edilen ücretler fahiş görüldüğünden mezkûr nakliye işleri 15 gün müddetle açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme 16/9/943 perşembe günü saat 16 da Başmüdiriyetimiz Alım Satım Komisyonunda yapılacaktır.

3 — Muhammen bedel tutarı 57.269.45, muvakkat teminatı 4.295 21 liradır. Şartnamesi Levazım Şubemizde ve İstanbulda İnhisarlar Levazım Müdürlüğünde «Kabataş» görülebilir.

İsteklilerin muayyen gün ve saatte Başmüdiriyetimizde Komisyona müracaatleri ilân olunur. (8367)

İstanbul Defterdarlığından:

Yeni Türk Matbaacılık Anonim Şirketi 30.000 otuz bin lira sermayesini temsil etmek üzere çıkaracağı beheri 100 yüz lira kıymetinde 1 bir numaradan 99 doksan dokuz numaraya kadar 99 doksan dokuz aded hamiline ve 100 yüz numaradan 300 üç yüz numaraya kadar 201 iki yüz bir aded nama muharrer hisse senedlerinin 330 üç yüz otuz lira damga resmini 1/9/943 tarih ve 209453/3257 sayılı makbuz mukabilinde Defterdarlık veznesine yatırmıştır.

Keyfiyet damga resmi kanununun 39 uncu maddesi hükmüne tevfikan ilân olunur. (8763)

Ankara Belediye Reisliğinden:

1 — Ankara Tasarruf evleri 3 - 3 yolile İş Bankası Kooperatif Evleri birinci Şimal sokağında yaptırılacak şose yolları işi on beş gün müddetle ve kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli cem'an 63795 lira 54 kuruştur.

3 — Teminatı 4439 lira 78 kuruştur.

4 — Bu işin 10/9/943 cuma günü saat 11 de talibine ihalesi mukarrer bulunduğundan şartname ve keşif cedvelini görmek istiyenlerin hergün Encümen kalemine müracaatleri. İsteklilerin 2490 numaralı kanunun 32 nci maddesi sarahati veçhile teklif mektublarını ihale günü olan 10/9/943 cuma günü saat 10 a kadar Belediye dairesinde müteşekkil Encümene vermeleri. (8369)

BU CUMARTESİ AKŞAMI

Büyükdere BEYAZ PARK'ta

MÜNİR NUREDDİN

ve arkadaşlarının

son yaz KONSERİ

İstanbul ve civar köylere avdet için otomobiller temin olunmuştur.

P. T. T. İşletme Umum Müdürlüğünden:

1 — Ankarada yaptırılacak otomatik telefon santralı binasının 1/200 mikyasında avan projesi talimatnamesine tevfikan Türk Yüksek Mimarlarile Yüksek İnşaat Mühendisleri arasında 9/9/943 tarihinden itibaren bir ay müddetle müsabakaya konulmuştur.

2 — Birinciliği kazanan avan projeye 3000, ikinciliği kazanan avan projeye 1500 lira mükâfat verilecektir.

3 — Müsabaka talimatnamesi (isteklilere) Türk yüksek mimarî veya yüksek inşaat mühendisi olduklarına dair vesika ibraz etmek şartile Ankarada P. T. T. Emlâk ve Levazım Müdürlüğünden, İstanbulda Yeni Valde hanında 2 nci katta P. T. T. Umumî Depo Ayniyat Muhasibliğinden bedelsiz verilecektir. (8592)

KASA SATIŞI

İSTANBUL DEFTERDARLIĞINDAN:

J. Ostertag A. Alen Wurtenberg Alman markalı bir aded demir kasanın 6/9/943 tarihine tesadüf eden pazartesi günü saat 14 te Sandal Bedesteninde satılacağı ilân olunur. (8721)

BEŞİKTAŞ BAHÇESİNDE

5 eylûl pazar günü akşamı Türk Hava Kurumu menfaatine

BÜYÜK KONSER

Münir Nureddin ve Arkadaşları

Ayrıca orkestra şefi Koço'nun idaresinde BÜYÜK CAZ

Biletler şimdiden kişede satılmaktadır.

Bahçeye giriş akşam saat 8 den itibarendir.

Günlük Hayatta I. C. I.

SERİSİ No. 1

HARP KIYAFETİ

BRİTANYA halkı bugün diğer bir çok memleketler halkı gibi üniforma içindedir. Savaşan kuvvetler kaba kumaştan harp elbisesi giymekte ve siviller ise günden güne yeknesak bir kıyafete girmektedirler. Hernekadar sulh zamanının rengârenk elbiseleri ve cazip desenleri muvakkaten ortadan kayb olmuşlarsa da, harp elbiselerinde yine kimyagerlerin eseri göze çarpmaktadır. Bunların idare ettiği yünün ve pamuğun terbiyesi ve en mükemmel surette boyanması ameliyeleri, bilhassa askeri hizmete mahsus kumaşlarda daha büyük bir ehemmiyet almaktadır zira bu ameliyelerin muhtaç oldukları ham maddelerin bir çoğu bugün artık temin edilemiyor. Bu sebepten dolayıdırki bunların harpte yerini muvaffakiyetle tutabilecek ve sulh zamanında dahi işe yarayacak yeni maddeler ve usuller keşfetmek azmile I. C. I. araştırma laboratuarlarında büyük bir faaliyetle çalışılmaktadır.

ICI
Imperial Chemical Industries Limited
Türkiye Vekili:
İmperial Kemikal İndustris (Turkey) Ltd.
İstanbul